Murska Sobota, 3. marca 1955

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA OBMURJE

Leto VII. — Štev. 9. — Cena din 10.—

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Naš tisk« M. Sobota. — Urejuje uredniški odbor. Direktor in odgovorni urednik Jože Vild. Uredništvo in uprava M. Sobota, Trubarjev drevored 2. — Čekovni račun pri podružnici NB FLRJ v M. Soboti št. 641-T-500. — Telefon št. 138. — Tisk Obmurske tiskarne v M. Soboti. — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200 in celoletna 400 din. — Izhaja vsak četrtek. — Poštnina plačana v gotovini.

ZGODOVINSKI DOGODEK ZA LJUDI OB MURI

POMURJE SE ZDRUŽUJE V OKRAJNO SKUPNOST

Prejšnji četrtek so se v M. Soboti sestali politični voditelji obeh pomurskih okrajev — Ljutomera in M. Sobote, k prvi — za pokrajino ob Muri zgodovinsko pomembni skupni seji, kjer je prišlo do politične združitve obeh okrajev. Poleg članov okrajnih odborov SZDL iz M. Sobote in Ljutomera so se posvetovanja udeležili tovariši: Miha Marinko, predsednik SZDL Slovenije; dalje ljudski poslanci France Kimovec, Jože Rus, dr. Marjan Ahčin in tov. Miloš Ledinek, predsednik MLO Maribor.

Prisotni so izvolili Iniciativni odbor zveze komun za Pomurje. Za predsednika odbora je bil izvoljen tovariš Miloš Ledinek, za sekretarja pa tovariš Jože Gričar. V odbor so bili izvoljeni še tovariši: Nace Voljč, Franc Rogl, Vanek Šiftar, Koloman Korpič, Jože Vild, Štefan Antalič, Lazar Milošević, Tončka Dernikovič, Bogomir Verdev, Aleksander Pirher, Zlato Pavlica, Štefan Joha in Tone Truden.

Predstavniki obeh okrajnih političnih vodstev so na skupnem posvetovanju 24. februarja 1955 razpravljali o teritorialni razdelitvi obeh okrajev na bodoče občine — komune, in po daljši razpravi prišli do sklepa, po katerem naj bi bilo na področju sedanjega soboškega okraja 7, a na področju ljutomerskega 3 komune; del tega področja v bližini Ormoža pa bi se vključil v komuno Ormož. Ta sklep objavljamo kot predlog združenega političnega vodstva članom SZDL in naj služi kot osnova za razprave na zborih Socialistične zveze. V razpravi je sodelovalo večje število tovarišev iz raznih krajev, predlog pa je bil enotno sprejet, zato menimo, da najbolj odgovarja zahtevam prebivalstva obeh sedanjih okrajev.

Glede bodoče meje okrajne skupnosti je sicer bilo nekaj razprave, da bi se Apaška kotlina priključila zvezi komun v Mariboru, vendar pa je vsa razprava pokazala, da bi se s tem neupravičeno in v škodo gospodarske perspektive Pomurske zveze komun cepila enotnost Pomurja, zato je bil sprejet sklep, da ostane tudi Apaška kotlina v Pomurski skupnosti komun, kamor je vezana gospodarsko in po svoji prirodni gravitaciji.

Zato meni združeno okrajno politično vodstvo, da je predlog ki ga objavljamo, smotrn in da v nadaljnjih razpravah ne more več priti do kakih bistvenih sprememb glede teritorialne razmejitve. Menimo pa, da je s tem predlogom dana članom SZDL velika možnost za razgovore, v kateri komuni bodo najlaže uveljavili svoje težnje po gospodarskem, kulturnem in političnem razvoju svojega kraja. Meje, potegnjene med komunami, še niso dokončne, ker menimo, da bodo razprave po vaseh še pokazale, da hoče neka vas iz predvidene v drugo komuno oz. obratno.

Prav zato pa naj bo razprava o teritorialni razdelitvi okrajev na bodoče občine v resnici demokratičen in pameten razgovor v okviru Socialistične zveze. Zajeti mora čim širši krog ljudi in ko bo kak predlog do kraja obdelan in bodo morda tu ali tam meje popravljene, bomo o predlogu lahko razpravljali na zborih volivcev, ki bodo uzakonili želje in voljo volivcev, delovnih ljudi — v kateri občinski skupnosti hočejo živeti.

Manko Golar:

Praznik ženà

Osmi marec, osmi marec
dan naprednih je ženà.
bork za sonce je svobodno,
ki nam v srcih lesketa.

S puško v roki nad sovraga,
v pesti moč in srd v očeh —
to bilà je naša žena
v naših slavnih, slavnih dneh.

Danes nam gradi ognjišče,
z vero zre v pomladne dni
in življenje novo diha,
ki kot sreča mlada tli.

Osmi marec, osmi marec,
dan naprednih vseh je žen...
Naj z ljubeznijo jim toplo
pošljemo pozdrav ognjen!

OD TEDNA — DO TEDNA

V znamenju zvestobe trojni zvezi, spoštovanja načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnih obveznosti, mednarodnega sodelovanja z vsemi narodi na svetu, ki se zavzemajo za mir in mednarodno varnost, poštenja in pravice: tako je pričela z delom konferenca treh zunanjih ministrov držav Balkanske zveze. V duhu Blejskega sporazuma, ki so ga Grčija, Jugoslavija in Turčija podpisale lani, se je sestal prvič Stalni svet, da bi se pomenil o položaju na svetu ter določil pot za nadaljnje delo. Ena od glavnih njegovih nalog bo, da izdela statut bodoče Balkanske posvetovalne skupščine, ki jo bodo sestavljali enaki po številu, izvoljeni predstavniki nacionalnih skupščin treh balkanskih držav. Ta nadnacionalna ustanova bo razpravljala o vseh vidikih medsebojnega sodelovanja in svoja poročila dostavljala nacionalnim skupščinam ozir. njih vladam. Načelo, da je sodelovanje med državami z različnimi državnimi (kraljevina, republika) in družbenimi sistemi (kapitalističen, socialističen) mogoče in koristno, bo prišlo sedaj še bolj do izraza.

Tudi ni zgolj naključje, da se je Stalni svet sestal prav ob drugi obletnici ankarskega sporazuma, ki je udaril temelje trojnemu sodelovanju in pozneje tudi pogodbi o Balkanski zvezi. Države - članice so na ta način znova jasno in nedvoumno pokazale, da se odločno zavzemajo za svojo dosedanjo politiko, politiko neodvisnosti, enakopravnosti in zaupanja.

Balkanska zveza postaja stvarnost, saj so pogodbo potrdili že vsi trije parlamenti. Balkanska skupščina bo pomenila nov, izredno daljnosežen korak vseh treh držav, da se razen z enotnim obrambnim načrtom proti napadalcu čim tesneje povežejo tudi na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju.

Tako mislijo v Grčiji in Turčiji, iste misli pa prevevajo tudi naše narode.

Žal opažamo prav te dni po svetu trenja, ki ne vplivajo kdo ve kako tolažilno na svetovno javnost in njene želje po miru. Francija je šele po 18 dneh prebredla težko vladno krizo. Radikalni socialist Edgar Faure je slednjič vendarle sestavil vlado, ki je pred skupščino prodrla s svojim programom. Zunanji svet, posebno Zahod, se je zanimal bolj za njegovo zunanjepolitično usmerjenost, a manj za notranjepolitična vprašanja. In tu ga vsekakor ni razočaral. Kakor sam trdi, bo ena izmed prvih nalog nove vlade, da tudi v Senatu (Svetu republike) z uspehom zaključi razpravo o potrditvi pariških sklepov.

Sodijo, da ta naloga sedaj ne bo več tako težavna, kakor je bila pred nedavnim za njegovega prednika Mendès - Francea. Zahodnonemški Zvezni zbor je namreč v soboto po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pokrajina ob Muri sodi skupaj

Iz govora tovariša Miha Marinka, predsednika SZDL Slovenije

V začetku svoje razprave je tovariš Marinko govoril o družbenem pomenu nove teritorialne razdelitve in poudaril, da bi morala biti razprava o komunah čim širša, vendar pa ne anarhična, tako da bi organizacije SZDL bile na repu dogodkov. Prav Socialistična zveza mora vse probleme v zvezi s komunami zrelo presojati in ljudem povedati, kaj bi bilo koristno in kaj nesmotrno. Vedno pa je treba odločno braniti naše težnje, zlasti takrat, ko jih kdorkoli skuša ovreči z demagoškimi gesli.

S komunami hočemo doseči — je nadaljeval — mnogo tesnejšo notranjo povezavo državljanov z družbeno problematiko na ožjem področju. Ljudje so družbena bitja, navezani drug na drugega. Čim večja bo ta povezanost in čim bolj se bo v komunah uveljavilo sožitje, tem bolj se bo dvignilo blagostanje celotne skupnosti in slehernega posameznika. Prav zato pa je treba ljudem po deželi še mnogo pojasnjevati v zvezi s tem. Za iste probleme gre tako na Štajerskem kakor na Dolenjskem, v Prekmurju in na Primorskem, povsod, kjer razpravljajo o preoblikovanju, formiranju večjih enot — komun; gre za tesno družbeno sožitje.

Doslej smo o tem premalo razpravljali, o smotrih namreč, da bi ustvarili take enote, ki bi bile sposobne gospodarskega življenja in kjer bi se nemoteno razvijala učinkovita, ustvarjalna vzpodbuda. Prav tu so pogoji za mobilizacijo vseh sil za ustvarjanje močnejših gospodarskih pozicij, ki bi hitreje vodile k razvitosti, k blagostanju, k ekonomskemu napredku. Gospodarsko zmogljivost ne smemo ocenjevati le po tem, če imamo tako ali tako tovarno, ali tolikšen narodni dohodek, ki ga daje industrija — vsi veste, da industrija daje glavni delež narodnega dohodka; kmetijska proizvodnja ga daje zelo malo. Zato pa moramo delati na tem, da ustvarimo čim boljše življenjske razmere in to na ravni skupnosti z bogatejšo vsebino, kot pa so to bile dosedanje administrativne občine. Potrebno pa je ljudem pojasnjevati razliko med dosedanjimi občinami in bodočimi komunami, da tu ne gre le za izraz, temveč za globoke in vsebinske spremembe. Gre za to, da bodo ljudje razumeli, da so v komuni mnogo bolj široki pogoji za ustvarjalno delo kot se jih vidi danes, in da je v tem kmetijstvo samo izredno bogat vir, ki mora in lahko daje mnogo več kot je dajalo doslej.

To je važno predvsem za področja, ki so pretežno agrarna, med te pa spada tudi Pomurje. V vseh vaseh je treba poiskati in videti vir blagostanja, kar je osnovno za razvoj naših bodočih občin. Ta vir pa so naše kmetijske zadruge.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tudi v Prekmurju so dozoreli pogoji za ustanavljanje komun

Na skupni seji okrajnih odborov SZDL M. Sobota in Ljutomer je govoril tudi tovariš Nace Voljč, predsednik Okrajnega odbora SZDL M. Sobota. V celoti objavljamo njegovo poročilo, ki ga je podal na seji in v katerem govori o dosedanjem delu za ustanavljanje komun v Prekmurju.

Z razpravami o formiranju komun smo začeli pri nas nekoliko pozneje od ostalih pokrajin Slovenije, ker se je prvotno predvidevalo, da bi šli v komune v večih etapah in tako v manj razvitih pokrajinah izkoriščali izkušnje iz industrijskih središč. Šele v decembru lanskega leta pa je komisija za formiranje komun Ljudske skupščine LRS predlagala na posvetovanju s predstavniki teh področij, da začnemo tudi mi ustanavljati komune istočasno z ostalimi predeli Slovenije.

Že prvi sestanki po terenu so pokazali izredno močno zanimanje ljudi za komune, kar le opravičuje to, da so tudi v naši pokrajini dozoreli pogoji za ustanavljanje komun. V začetku okrajnemu aktivu ni bila jasna vsebinska stran komune in se je zato glavna razprava razvijala bolj okoli teritorialne razdelitve med sedanjimi občinami in okraji. Zaradi nepoznavanja statutarnih pravic, ki jih bodo imele komune v začetku razvoja, smo na terenu večkrat govorili o pravicah komune, o njeni gospodarski neodvisnosti od okraja, čeprav je to bilo večkrat v nasprotju s predpisi in zakoni. Prva zasnova, ki je predvidevala v okraju le 4 ali 5 komun, je bila odraz takega gledanja na vlogo in pravice komun. Razprave so se v glavnem orientirale na najpomembnejša gospodarska središča, kot so M. Sobota, Lendava itd.

V začetku januarja smo na seji Okrajnega odbora SZDL to zasnovo zavrgli in po nasvetu tovariša Marinka sklenili, naj bi bilo v Prekmurju 7 ali 8 komun. Tega predloga smo se v glavnem v vsej razpravi tudi držali in pokazal se je kot najbolj utemeljen. Menim pa, da v razpravi o komunah Socialistična zveza ni vodila dovolj odprte in načelne razprave, pač pa je prepuščala pobudo včasih dokaj sumljivim kričačem, ki so hoteli razbijati enotnost in sožitje med prebivalci posameznih vasi iz svojih političnih računov ali pa so iz čisto špekulativnih razlogov zagovarjali take komune, kjer bi sami imeli največ vpliva. Nekaj konkretnih primerov. V občinah Križevci, Salovci in Petrovci, ki naj bi tvorile eno komuno, se ljudje ne morejo zediniti za sedež komune, čeprav priznavajo, da to področje prirodno lahko tvori eno komuno. Vsaka teh občin hoče imeti svoj sedež, odborniki teh treh občin pa so »v imenu ljudske volje« na vseh sestankih dobesedno zavestno razbijali enotnost ljudi.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik SZDL Slovenije, tovariš Miha Marinko, sekretar OK ZKS M. Sobota Nace Voljč in predsednik Iniciativnega odbora združenega Pomurja, tovariš Miloš Ledinek (desno) v živahnem pomenku med razpravo o predlogu za teritorialno razmejitev komun v Pomurju.

Jože Gričar - Metod, sekretar OK ZKS Ljutomer:

Na desnem bregu Mure 3 komune

v Pomurski okrajni skupnosti

V našem okraju je SZDL začela z razpravo o komunah proti kraju lanskega oktobra, vendar pa le načelno. Z občinskimi aktivi smo se podrobneje pogovorili o komunah proti koncu decembra, a z novim letom je razprava o komunah dobila najširše oblike v osnovnih organizacijah Socialistične zveze. V okrajnem aktivu smo precej razpravljali o vlogi bodočih komun in skušali prikazati razliko od dosedanjih občin, vzporedno pa smo o tem priredili tudi predavanja v okviru Kluba ljudskih odbornikov. Podobnih oblik dela so se lotevali potem tudi občinski aktivi, in lahko rečemo, da se ljudje zavedajo velikega pomena bodočih občin.

Pri tolmačenju statuta samega pa sta se v glavnem pojavili napaki v pretiravanju ekonomske moči bodočih komun, čemur smo dajali preveč poudarka in v tolmačenju vloge krajevnih odborov, kjer veljajo tudi za naše področje podobne ugotovitve kakor za levi breg. Navedel bom razloge, ki so nas napotili do prve zamisli glede teritorialne razmejitve bodočih občin.

Zasnova komune v Ljutomeru ima poleg drugih vzrok tudi v samem zemljepisnem položaju na področju sedanjega okraja. Podobno temu kraju so se v teku mnogih let razvili še nekateri, ki danes v resnici predstavljajo gospodarska in kulturna središča za svojo bližjo okolico. To so v glavnem kraji Ljutomer, Radgona in Ormož, ker sega zaledje slednjega prav tako v naše področje. Poleg teh krajev, ki so največji, pa so se razvile še nekatere vasi, tako Križevci, Radenci in Videm, ki so le močnejše od ostalih v svoji najbližji okolici. Slabo pa je to, da leže preblizu že omenjenih večjih krajev, tako na primer Križevci 8 km pred Ljutomerom in Radenci 6 km pred Radgono. Je pa opravičljiva težnja ljudi po komuni v Vidmu ob Sčavnici, ker le-ta vleče nase precejšen predel, pa tudi oddaljenost govori v prid tej komuni.

Zato smo po novem predlogu predvideli na področju sedanjega okraja tri komune: v Ljutomeru, Radgoni in Vidmu; kakih 10 tisoč prebivalcev pa bi se priključilo komuni Ormož.

Osnova je v kmetijskem zadružništvu

Iz govora tovariša Miha Marinka

(Nadaljevanje s 1. strani)

Danes že obstoje možnosti, da imajo kmetijski proizvajalci v na široko organiziranem zadružništvu neprimerno širše torišče kot pa naši delavci po tovarnah. Spričo gospodarskih težav moramo še vedno močno obremeniti naša industrijska podjetja, da s temi sredstvi lahko zadostimo osnovnim potrebam, kot so dograditev ključnih objektov itd. Medtem pa imamo celo vrsto predelov, kjer okrajem prepuščamo celotni delež kmečke dohodnine in kjer iz dohodka kmetov skupnost ne jemlje prav nobenega dinarja. To moramo upoštevati in vedeti, koliko daje skupnosti industrija in koliko kmetijska proizvodnja. Mi skušamo razviti stremljenje in prizadevanje za večjo proizvodnost v kmetijstvu in zato podvzemamo že celo vrsto mer.

Tov. Marinko se je nato na kratko zadržal ob kmečki davčni politiki in dejal, da to niso take obremenitve, ki bi dušile vzpodbudo ustvarjanja privatnega kmečkega proizvajalca. Ko že govorimo o davkih — je poudaril — moramo reči, da gredo vsi kmečki davki za komunalne potrebe okraja in da Zveza na teh davkih sploh ni udeležena. Razen tega je republika v letošnjem družbenem planu določila tudi okraja Mursko Soboto in Ljutomer med tiste, ki obdrže celotno dohodnino in je ne odvajajo republiki, zato, da bi laže krili svoje potrebe. Poleg te podpore kmečkim okrajem pa so tu še razni regresi, t. j. znižanje cen blagu, sadikam, poljedelskim strojem, umetnim gnojilom itd., skratka vsemu, kar je potrebno za razvoj kmetijstva. Vsa ta sredstva pa so daleč večja kot pa celotna dohodnina kmečkega prebivalstva. Če imamo vse te stvari pred očmi, potem vidimo, da so ugovori proti visokim davkom odveč in da je odveč tudi vsako tarnanje in da velja tudi to, da je marsikak kmet mnogo na boljšem kot pa delavec v industriji. Še posebej pa opozarjam, je nadaljeval, da imajo kmetijske zadruge letos v svojem poslovanju mnogo bolj na široko odprto področje, kot so ga imele doslej. Kmetje na vasi lahko uspešno ovirajo špekulantske nakupovalce pri njihovem nakupu in prodajajo vse preko kmetijskih zadrug. S tako pridobljenimi sredstvi lahko kmetijske zadruge potem svobodno razpolagajo in jih koristno uporabijo na področju prosvete, gospodarstva, kulture in zdravstva. Zadruga ima torej neverjetno široko torišče svobodnega delovanja in možnost sprostitve svoje vzpodbude. Nekaj zadrug v okviru ene občine bo lahko močna gospodarska osnova in pravi delovni kolektiv, čeprav ne v takem smislu kot po tovarnah. Zadruge naj gospodarijo ob soglasju svojih članov, naj prouče, kako bodo najbolje porabile sredstva na svojem področju. Važno pa je pri tem, da ustvarimo takšne enote, kjer se bodo ljudje med seboj sporazumeli, hkrati pa, da bo nova občina tudi prirodna gospodarska enota, ki bo v svojih mejah lahko razvila čimvečje gospodarske pobude.

Govoreč o smotrnosti združitve obeh pomurskih okrajev v enotno okrajno skupnost komun, je tovariš Marinko povedal naslednje:

Če gremo z ustanavljanjem komun tudi na formiranje večjih okrajnih skupnosti, gremo zato, ker bo tudi v tem lažja pomoč večjih in bolj razvitih okrajev gospodarsko slabšim. Toda tudi tu moramo težiti za tem, da bodo okrajne skupnosti naravne ekonomske enote. Spomnili se boste, da smo že precej pred tem, ko so bili razgovori o komunah še v samem začetku, govorili o smotrnosti spojitve Ljutomerskega in soboškega okraja. Če smo potem kasneje govorili o ptujski skupnosti komun, je bila to pač želja nas vseh, da bi napravili še boljše. Toda pokazalo se je, da je bilo to prenagljeno. Danes moramo vzeti obstoječe okolnosti, kakršne imamo. Zato smo si enotni v tem, da je za pokrajino ob Muri najprimernejša Pomurska skupnost komun. Pomurje na levem in desnem bregu spada skupaj, ima tudi naravno podobo in zato je prav, da v teh mejah nastaja združen pomurski okraj.

Predvidena meja tega okraja, t. j. razvodnica, je naravna in tudi naravno bo, če se predeli v bližini Ormoža priključijo tej komuni in s tem obenem ptujski okrajni skupnosti, prav tako kakor je naravno, da se priključi pomurski okrajni skupnosti tudi vsa Apaška kotlina. Menim, da je treba na tem vztrajati, se za tako zasnovo resno zavzemati, jo zagovarjati. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi se v tej skupnosti že naprej rodili kaki razdori. Če bodo še kje razprave glede sedežev ali meja komun, je to drugo, toda za okrajno skupnost je treba zagovarjati tu sprejeto zasnovo. Zdi se mi, da je ta zasnova, kakor tudi danes predvidena razmejitev med komunami taka, da zasluži naš enoten zagovor.

Pomagajmo poplavljencem

v LR Srbiji

Pred dnevi je zadela bratsko republiko Srbijo enaka nesreča kot lani Celje. Zaradi neprestanega deževja je voda velike Morave preplavila bregove in zalila rodovitna in bogato zasejana polja, vasi in celo predmestje Požarevca itd. Delovni ljudje so v nekaj urah zgubili vse, nekateri celo streho nad glavo. Voda je povzročila ogromno škodo.

Lansko leto so delovni kolektivi in vsi delovni ljudje tega, sedaj prizadetega področja, pomagali poplavljencem v Sloveniji. Zdaj pomagajmo njim in s tem potrdimo v dolgi in težki borbi prekaljeno bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

Pozivamo vse občinske in vaške odbore SZDL, naj takoj, v kolikor že niso, organizirajo zbiranje pomoči za poplavljence!

Člani SZDL, sindikalnih in ostalih družbenih organizacij, podprite s svojimi prispevki akcijo!

Vsem so nam se v spominu pripovedovanja o žalostnih dogodkih o podobni nesreči, ki je lani zadela Celjane. Kakor takrat, pričakujemo tudi zdaj, da se bodo naši delovni ljudje, člani SZDL in vsi ostali odzvali temu klicu, vsak po svojih močeh, kar pač kdo premore.

Vsakdo naj pomaga — hvaležnost vseh, ki jim je voda uničila morda zadnje imetje, pa čeprav so daleč od nas, v krajih, ki jih ne poznamo pobliže, bo gotovo srčna in topla.

Gospodarske organizacije, kmetijske zadruge, pomagajte poplavljencem v Srbiji!

Prispevke pošiljajte direktno Glavnemu odboru RK Srbije, Beograd, Simina ul. 19; tek. račun 101-T-382, ali pa preko Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Če pošljete prispevke direktno, nas le obvestite, koliko je bilo nabranega in odposlanega.

Okrajni odbor SZDL
M. Sobota

Iz poročila o pripravah za ustanavljanje komun v Prekmurju

Več o vsebini bodoče komune

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tu se moramo vprašati, kaj se skriva za takimi demagoškimi gesli in kaka je vloga SZDL pri formiranju komun. Če se ne bomo z našimi terenskimi političnimi aktivi temeljito pomenili o vsebini komune in o njenem teritorialnem obsegu ter se zedinili za najpametnejši predlog, nato pa enotno nastopali pred množicami in zagovarjali zasnovo, ki se nam zdi najprimernejša — potem tudi predlog, ki ga bomo danes osvojili in za katerega menim, da je sprejemljiv, ne bo obveljal in se nam razprave okrog teritorialne razmejitve komun lahko razvlečejo v nedogled. Menim, da bi bilo treba razprave usmeriti bolj na notranjo organizacijo bodoče občine in da se bodo ljudje, ko jim bo to jasno, lažje odločili za sedeže, o katerih že govore.

Imeli smo dva seminarja za širši krog aktivistov in nanj sta prišla tovariša dr. Globelnik in Kocjančič. Ne moremo trditi, da je bil naš širši aktiv premalo seznanjen z nalogami in vlogo komune, vendar pa je bilo po občinah doslej le premalo razprav o tem.

Iz statuta občine in okraja Kranj (bila sta sestavljena s pomočjo komisije Ljudske skupščine in Izvršnega sveta LRS) se da razlagati pristojnost komun. Ta statut določa materialno osnovo komuni tako, da so vsi dohodki, ki jih komuna ustvarja na svojem območju — in ki se po sedanjem sistemu delijo med občino in okrajem — v bodoče samo občinski. Okrajni družbeni plan pa določa, pri katerih virih občine bo udeležen okraj. Slednji bi obdržal pristojnosti planske koordinacije, razpolagal bi z različnimi skladi, predvsem za pomoč in razvijanje gospodarsko manj razvitih komun, nadziral bi zakonitost dela občinskih ljudskih odborov, obdržal bi razne inšpekcije za območje vsega okraja itd. Notranja organizacija komune pa se bistveno ne razlikuje od sedanjih občin s posebnimi pravicami. Ljudski odbor komune bo imel — vsaj tako je iz omenjenega statuta razvidno — šest odborniških komisij: za gospodarstvo in delavsko upravljanje, za proračun, za predpise in organizacijska vprašanja, komisijo za predloge in pritožbe itd. Prav tako bodo obstojali sveti ljudskega odbora. Med temi se omenja tudi svet za notranje zadeve, ki ga občinski ljudski odbori doslej niso imeli.

Pristojnosti krajevnih odborov

V upravljanju komune pa bodo odigravali važno vlogo tudi krajevni sveti in zbori volivcev. Že doslej smo imeli vaške odbore, ki so skrbeli za razna krajevna, predvsem komunalna dela. Vendar krajevni odbori v komuni bodo imeli mnogo več dela kot sedanji vaški, razumljivo pa je, da njihova pristojnost ne bo oblastnega značaja, ker bi s tem delili komuni oblast na različna področja. Vsekakor pa bodo ti odbori morali odigrati pomembno vlogo pri ljudski iniciativi za urejevanje raznih del krajevnega značaja. To poudarjam predvsem zaradi tega, ker našim terenskim aktivom še niso povsem jasne funkcije in pristojnosti teh odborov, saj ponekod obljubljajo volivcem, da bodo imeli ti odbori tako oblast kot sedanji občinski ljudski odbori.

Jasneje bo treba spregovoriti tudi o krajevnih pisarnah. To bodo pisarne komune — in ne pisarne krajevnih odborov, s čemer pa seveda ni rečeno, da uslužbenec take krajevne pisarne ne more opravljati raznih del krajevnega značaja. Govorim o tem zato, ker menim, da premalo razlagamo vlogo krajevnih odborov in pisarn komun. Tako se nam potem dogaja, da ljudje mislijo, da se s komuno oblast oddaljuje od njih, čeprav je resnica prav nasprotna: postavlja se neposreden stik volivcev z ljudskim odborom komune. To pa je zdaj, ko bo ljudski odbor komune odločal o mnogo važnejših vprašanjih kot sedanji občinski odbor, velik korak naprej v razvoju naše ljudske oblasti. Treba pa se je pri tem zavedati, da je to v veliki meri odvisno od aktivnosti volivcev samih in pa seveda od delavnosti Socialistične zveze, Zveze komunistov in ostalih družbenih organizacij. Tako gospodarski, kulturni in politični razvoj je odvisen predvsem od delovanja zavestnih političnih sil, ki morajo imeti pred seboj jasno pot za dosego smotra, t. j. socialistične družbe. Zato je treba poleg ostalih pogojev tudi velikost komune prilagoditi tako, da bodo ljudje v njej lahko razvijali vso svojo politično živahnost, gospodarske pobude in obenem izvajali družbeno kontrolo nad organi komune.

Kakor bi bilo za gospodarski razvoj komune škodljivo vztrajati na ozkem področju v mejah sedanjih občin, tako bi tudi pri komunah s preko 20 tisoč do 30 tisoč prebivalci in velikim teritorialnim obsegom težje prišla do izraza volja ljudi in družbena kontrola. Pokazali sta se dve skrajnosti. K Soboti težijo vsi okoliški kraji in bi po prvotnem predlogu ta komuna imela čez 50.000 ljudi. Na Goričkem pa so zagovarjali tako majhne komune zato, ker se niso mogli zediniti o središčih.

S posvetovanja združenih političnih vodstev obeh pomurskih okrajev — Delovno predsedstvo: Franc Rogl, Jože Gričar, Nace Voljč in Bogomir Verdev.

SZDL čakajo na pomembne in odgovorne naloge

Sedaj, ko razpravljamo o formiranju komun v Prekmurju, menim, da moramo nujno imeti pred očmi gospodarsko strukturo, perspektivo in izkušnje iz preteklih let. Vsi ti činitelji namreč govorijo o tem, da je bilo vloženih premalo naporov za uveljavljenje načel socialističnega gospodarstva. Že večkrat smo govorili o tem, da je zasebni sektor obrti začel preraščati socialističnega, da pa slednji še zdaleč ni izkoristil velikih možnosti za razvoj domače obrti, možnosti, ki jih dajejo razmere v pokrajini. Vzrok je predvsem v tem, ker se občinska politična vodstva in ObLO niso dovolj zanimali za ta vprašanja, ker njihova usmerjenost ni bila dovolj v krepitvi socialističnega gospodarstva.

Iste pojave imamo tudi v kmetijstvu. Nekateri strokovnjaki na okraju so hoteli kredite za kmetijstvo razdeljevati prvenstveno in neposredno privatnikom in tako obiti splošne kmetijske zadruge, kar kaže na to, da so vlogo splošnih kmetijskih zadrug pri preobrazbi kmetijstva podcenjevali, hkrati pa podpirali individualno gospodarstvo, vendar ne s perspektivo, da se bo to gospodarstvo lahko razvijalo le tako, da bo s pomočjo splošne kmetijske zadruge povečalo hektarske donose in uveljavljalo napreden način gospodarjenja, pač pa s perspektivo, da se individualno gospodarstvo razvija mimo kmetijske zadruge.

Cestokrat iščemo vzroke takih pojavov v neki specifičnosti Prekmurja, v silni razdrobljenosti posestev, v gospodarski zaostalosti itd. Pri tem pa pozabljamo na vlogo in pomen SZDL kot subjektivnega činitelja, ki mora odstranjevati te objektivne momente, ki sem jih prej našteval. Naj omenim samo to, da je leta 1953 izgubila SZDL v Prekmurju okrog 4000 članov, da je bilo v začetku leta 1954 komaj 25% ljudi organiziranih v SZDL in da je temeljit pregled stanja organizacij SZDL v drugem polletju 1954 pokazal, da niso stvarne niti te številke. Pomanjkanje politične aktivnosti SZDL v Prekmurju ne smemo pripisovati prekmurskemu ljudstvu, saj so vse analize našega Okrajnega odbora pokazale, da je bilo delo okrajnega vodstva strašno zanemarjeno. Okrajni odbor v preteklih letih ni imel nobenega stika s terenom, razen v kampanjskih akcijah, niti se sam ni sestajal, da bi delal politične analize in usmerjal politično delovanje v pokrajinah. Ko smo v tej zimi izvedli občne zbore in zadoščili odgovorne tovariše za delo v SZDL, se je stanje bistveno izboljšalo, ljudje zahtevajo članske izkaznice, narašča število članstva, sestajajo se in razgovarjajo o delu občinskih ljudskih odborov in drugih organov, kar vse je dokaz, da je moč v razmeroma kratkem času razviti organizacijo SZDL do take stopnje, kot je v nekaterih drugih okrajih.

Prav je, če danes, ko združujemo politična vodstva dveh okrajev ob Muri, spregovorimo nekaj besed o smotrnosti združevanja levega in desnega brega te reke. Vpliv narodnoosvobodilnega gibanja v zadnji svetovni vojni, predvsem pa politični in gospodarski razvoj v Prekmurju po osvoboditvi, je zelo vplival na miselno in kulturno preobrazbo ljudi v pokrajini. Ljudstvo se prav dobro zaveda, da mu je nova Jugoslavija priborila prvič v zgodovini resnično nacionalno svobodo in da je socialistična graditev v Jugoslaviji tudi za njega najmočnejše jamstvo, da se osvobodi vseh posledic zaostalosti, da mu je nova Jugoslavija največji porok za izboljšanje blagostanja. Kdor bi še ob teh dejstvih poudarjal neko specifičnost Prekmurja in ne videl velikega razvoja, ki ga je doseglo to ljudstvo v času revolucije, ta bo nujno prišel do zaključkov, da je Prekmurje nekaj posebnega, v vseh pogledih zaostalega itd.

Združeno Pomurje ima svoj smoter

To pa ni res! Če še lahko govorimo o specifičnosti Prekmurja, o razlikah v življenju ljudi na levem in desnem bregu Mure, govorimo to le v toliko, v kolikor je družbeni sistem v stari Avstriji hitreje napredoval v smeri industrializacije in s tem kapitalističnih družbenih odnosov, medtem ko je Ogrska zadržala prav na tem področju fevdalni sistem, saj je v Prekmurju prišlo do prve agrarne reforme šele po prvi svetovni vojni, dočim v stari Avstriji že v sredini 19. stoletja. Če je tam razvoj hitreje napredoval kot v Prekmurju, niso prekmurski ljudje prav nič odgovorni, pač pa takratni družbeni sistem Ogrske, ki je težila vedno za tem, da bi držala pokrajino v suženjskih vajetih. Bodoča Pomurska skupnost bo te politične meje, ki jih je predstavljala Mura, odstranila, ljudje pa, ki bodo delali v skupnih organih bodoče zveze komun, se bodo kaj hitro prepričali, da ni nobenih bistvenih razlik med desnim in levim bregom Mure.

To je imel pred očmi tudi naš okrajni aktiv, ki je vodil razpravo o tem, v katero skupnost naj se vključi naš okraj. Po prvem predlogu je šlo za Ptujsko skupnost s sedežem v Ptuju. Prav iz razlogov, da bi Prekmurje povezali z velikim področjem vzhodne Štajerske in da bi tako združeno področje predstavljalo močno gospodarsko skupnost, smo skušali prepričati politični aktiv o smotrnosti tega predloga. Razprava z našim aktivom — tako okrajnim, kakor tudi občinskimi — pa je pokazala, da Ptuj za Prekmurje ni privlačno središče, da bi bilo tako središče bolj Maribor, kot so povedali ljudje v razpravi. Pomurska ali mariborska skupnost — to je bil v glavnem rezultat razprave na terenu, dočim so se za ptujsko zvezo komun ogrevali samo v lendavskem predelu. Med razpravo o skupnosti komun, ki je po mojem mišljenju zavzela prevelik obseg in nekoliko zameglila razpravo o komunah v pokrajini, so se pokazali tudi razni demagogi iz vrst obrtnikov in nekaterih aktivistov, ki so se ogrevali za skupnost komun s čisto ozkih lokalpatriotičnih stališč. Na skupni konferenci v Ljutomeru smo sprejeli sklep, da bomo zagovarjali ptujsko skupnost s sedežem v Ptuju oziroma pomursko skupnost s sedežem v Ljutomeru. O tem predlogu smo razpravljali s terenskimi aktivisti in voditelji in jih tudi zagovarjali. Politični aktiv je bil celo pripravljen sprejeti eno izmed obeh koncepcij, dočim se je aktiv v M. Soboti odločno postavil na stališče: ali pomurska skupnost

(Konec na 3. strani)

Majhna skupščinska kronika

V skupščinski kroniki je treba zabeležiti izredno pomemben dogodek. V preteklih dneh so namreč začele z delom skupne komisije Zveznega izvršnega sveta in Zvezne ljudske skupščine. Komisij je dvanajst, sestavljene pa so iz članov Zveznega izvršnega sveta, ljudskih poslancev in sekretarjev — visokih državnih uslužbencev. Naloga teh komisij pa je nadaljnje proučevanje in izgradnja našega družbenega sistema; član ene izmed teh komisij — in sicer komisije za predpise o organizaciji državne uprave in uslužbenskega sistema, ki ji predseduje predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Boris Krajgher — je tudi tov. Miloš Ledinek, zvezni ljudski poslanec in predsednik iniciativnega odbora za organizacijo komun v Pomurju.

V skupščinskih krogih in sploh v naši javnosti pa z izrednim zanimanjem pričakujejo še en pomemben dogodek. Na bližnjem plenarnem zasedanju obeh zborov Zvezne ljudske skupščine, za katero so pripravljeni trije zakonski predlogi (zakon o založniških podjetjih, zakon o družbenem upravljanju v šolah in zakon o vojnem tožilstvu) bo v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta za leto 1954 podal ekspoze o naši zunanji politiki predsednik republike tov. Tito.

Predlog: 10 KOMUN V POMURJU

Objavljamo predlog, sprejet na zadnjem skupnem posvetovanju političnih podstev obeh pomurskih okrajev, po katerem naj bi bilo na področju sedanjega soboškega okraja 7 in na področju ljutomerskega okraja 3 komune, skupaj torej 10 komun na področju združene, Pomurske okrajne zveze komun.

KOMUNA MURSKA SOBOTA

Celotno področje sedanjih občin M Sobota, Tišina in Puconci, dalje občina Mačkovci brez vasi Otovci in deloma področje občine Bodonci brez vasi Vadarci, Beznovci in Strukovci, s področja občin Križevci in Martjanci pa bi se priključili komuni M. Sobota vasi Košarovci in Nemčavci.

Po tem predlogu bi štela komuna Murska Sobota 21.718 prebivalcev.

KOMUNA LENDAVA

V to komuno je predvidena združitev petih sedanjih občin v celoti in sicer: Lendava, Gaberje, Velika Polana, Turnišče in Dobrovnik.

Komuna Lendava bo po številu najmočnejša, saj bo po tem predlogu štela 22.289 prebivalcev.

KOMUNA BELTINCI

Beltinska komuna bi zajela srednji ravninski predel med Lendavo in M. Soboto, s spodnjo mejo ob Muri. V komuno Beltinci sta predvideni dosedanji občini Beltinci in Črensovci v celoti.

Po številu prebivalstva tretja največja komuna na področju sedanjega soboškega okraja, t. j. komuna Beltinci, bi štela 15.926 prebivalcev.

KOMUNA MARTJANCI

Celotno področje občine Martjanci brez vasi Nemčavci, dalje celotno področje občin Prosenjakovci in Bogojina. S področja sedanje občine Križevci v Prekmurju se priključijo v komuno Martjanci naslednje vasi: Kukeč, Ivanovci, Panovci, Kančevci in Lončarovci.

Sedež komune v Martjancih, skupno pa bo štela ta komuna 9305 prebivalcev.

KOMUNA GORNJI PETROVCI

Sedanja občina Salovci v celoti iz občine G. Petrovci pa vsi kraji razen vasi Boreča in Martinje. Iz sedanje občine Križevci na Goričkem se priključita gornjepetrovski komuni kraja Križevci in Domanjševci.

Komuna G. Petrovci zajema v glavnem severovzhodni predel Goričkega in bi po tem predlogu štela 7.679 prebivalcev.

KOMUNA GRAD

Sedanja občina Grad v celoti, prav tako občina Kuzma v celoti. S področja sedanje občine G. Petrovci se priključita h komuni Grad vasi Boreča in Martinje, iz občine Mačkovci pa vas Otovci in iz občine Bodonci vas Vadarci.

Skupaj v komuni Grad 8.650 prebivalcev.

KOMUNA CANKOVA

Sedanji občini Cankova in Rogaševci v celoti in dve vasi iz bodonske občine, t. j. Beznovci in Strukovci.

Poledavska komuna s sedežem na Cankovi bi po tem predlogu štela skupno 8.532 prebivalcev.

NA DESNEM BREGU MURE: KOMUNE V LJUTOMERU, RADGONI IN VIDMU

Podrobneje še ne moremo navesti, kod bo šla razmejitev med komunami na področju sedanjega ljutomerskega okraja, t. j. desnega brega Mure, ki bo skupno s pokrajino na levem bregu tvoril Pomursko okrajno skupnost komun. Sprejet pa je bil na zadnjem skupnem sestanku sklep, da bodo na tem področju tri komune in sicer: Ljutomer, Radgona in Videm pri Ščavnici.

Manjši predel v bližini Ormoža in ki predstavlja zanj naravno zaledje se bo priključil komuni Ormož. Ormož.

Regionalni načrt Pomurja

Delo ekonomske komisije

Ekonomska komisija za regionalni načrt Pomurja je na zadnji seji dobila svojega predsednika v osebi ing. tov. Mejaka iz lendavskega podjetja Proizvodnja nafte. Člani komisije so razpravljali o možnostih za graditev industrijskih objektov v pokrajini; zavzemali so se za smotrno izkoriščanje zemeljskega plina in predelavo tega plina v formaldehid in metanol, za kar bi bilo treba postaviti v Pomurju posebno tovarno, za izkoriščanje kremenčevega peska v Puconcih in Hrastju-Mota v industrijske namene — kazalo bi zgraditi steklarno, kajti kremenčevega peska bi bilo kot surovine dovolj — za smotrnejše in obilnejše črpanje zdravilne vode v radenskem bazenu, za večje izkoriščanje kakovostne gline v pokrajini in njeno predelavo v iskano opeko vseh vrst in modelov, za kar bi bilo treba modernizirati sedanje opekarniške obrate in morda postaviti tudi nove, in za razširitev premogovnika v Presiki. Razen teh glavnih pa je še več manjših, a tudi važnih problemov, ki jih bo treba rešiti, da bo pokrajina tudi v tem pogledu napredovala; merimo predvsem na domačo obrt in turistično dejavnost.

V tej komisiji so naslednji strokovnjaki in gospodarstveniki:

Predsednik: ing. Miran Mejak, podpredsednik: ing. Stefan Mesarič, člani: profesor Franc Hegedušič, Boris Goljevšek, Ciril Truči, Pavel Korošec, Edi Perhavec, Ingolič, Zavod za gospodarsko planiranje, študenta ekonomije Bogdan Pleša in Stefan Kuhar, ing. Karel Andrejč, Viljem Hakl, Vlado Pfeifer, Alojz Žalik, Štefan Štefanec, Slavko Topolovec, ing. arh. Feri Novak, Joža Puncer, Bogo Verdev, predsednik OLO Ljutomer, Janko Stranjšak, Jože Srpčič, Vlado Rek, Štefan Joha, podpredsednik OLO Ljutomer, Vlado Cimerman, Jože Glavnik.

PRVI KORAK

k družbenemu upravljanju na radgonski gimnaziji

V skladu s težnjo, naj bi tudi ljudske množice najtesneje sodelovale pri vzgojnem delu med našo mladino, so izbrali tudi Radgončani svoje zastopnike za šolski odbor pri Nižji gimnaziji. Glede na število učencev in oddelkov na šoli je bil na množičnem sestanku izvoljen devetčlanski šolski odbor, ki je že ob svojem obstoju pokazal resne želje in voljo do dela.

Na prvi seji je izbral za svojega predsednika tov. Bogomirja Pluta, ki nam je takoj dal slutiti, da bo storil vse za rast naše socialistične šole.

Že na prvi seji je sklenil odbor, da bodo mogli obiskovati dijaki le tiste filme, ki jih bo odobrila za to izbrana komisija, kajti slabe posledice filma so se pokazale tudi pri radgonskih gimnazijcih.

Socialno-skrbstveni odsek bo posvečal največ pozornosti partizanskim sirotam, ki jih je na radgonski gimnaziji okrog 20. Poleg tega bo bdel nad socialno in moralno ogroženimi dijaki, ki jih žal ne manjka tudi v tej šolski ustanovi.

Vse kaže, da bo šolski odbor nižje gimnazije v Gornji Radgoni opravljal svoje naloge in da bo v veliko pomoč našim poklicnim vzgojiteljem. -rko

Ali res ne gre drugače?

V podeželskih trgovinah lahko opazimo mnogo nehigienskih stvari, ki gredo pogostokrat celo mimo ostrega pogleda higienske inšpekcije. Pomislimo samo, koliko rok je že pred prodajalcem prijelo isti denar in koliko kužnih klic se je na njem nabralo! V večjih trgovinah prejemajo denar le blagajničarji. Ker pa taka ureditev ni možna za majhne podeželske trgovine, bi pa zato morali sami prodajalci bolj paziti na higieno. Toda te skrbi ne srečamo skoraj nikjer. Zato se pa dogaja tako, da prodajalci grabijo bonbone kar z rokami. Zamislimo si samo, da je s to roko prej prijel za cigareto, za denar in za številne druge predmete, na katerih se je že prej nabralo mnogo prahu, smeti, umazanije itd. Ali je res tako težko preskrbeti si žlico in z njo jemati bonbone?

Poglejmo tudi v kaj vse zavijajo predmete. Tako najdemo, da so živila zavita v časopisni papir, včasih celo v papir raznih vreč. Ali so res take težave z nabavo čistega papirja?

To je nekaj »malih« stvari, ki jih večkrat srečamo na podeželju in do katerih smo žal tudi večkrat prav brezbrižni. H.

Molk ne bo rodil uspehov

Nekaj kritičnih misli po zborovanju prekmurskih poljedelcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

trdil pariške pogodbe, čeprav si je socialnodemokratska opozicija z demonstracijami in zborovanji prizadevala, da bi do tega ne prišlo. Nekateri sicer prerokujejo, da bo kancelerju Adenauerju slaba predla ob isti razpravi v drugem domu zahodnonemškega parlamenta, v Zveznem svetu, vendar taka pričakovanja nimajo trdnih tal.

Zato na Zahodu izjavljajo, da je spet samo od Francije odvisno, ali bo zahodnoevropska obrambna tvorba zaživela že to leto, ozir. ali bo sploh zaživela. Medtem ko so zahodne države z veseljem sprejele potek dogodkov v zahodnonemškem glavnem mestu, sovjetski uradni krogi niso pokazali kljub očitnemu neuspehu dokaj bučne kampanje proti ponovni nemški oboroženi in sodelovanju Zah. Nemčije v Zahodnoevropski zvezi ter Atlantskem paktu posebne jeze. Zahodni diplomati v Moskvi menijo, da so se pač vdali v usodo, četudi se s tem še niso odrekli vojne z notami ali ostrih obtožb. Kaže, da bo sovjetska diplomacija sedaj uresničila grožnje, ki jih je že ob moskovski konferenci vzhodnoevropskih držav sporočila svetu. Skupno z ostalimi deželami vzhodnega bloka bo ustanovila enotno vojaško poveljstvo.

Ta teden je končala z delom tudi konferenca zunanjih ministrov tako imenovanega pakta za Jugovzhodno Azijo. Določila je statut te organizacije. Vendar ZDA, pobudnik te najnovejše tvorbe, niso dosegle glavnega namena. Države - udeleženke se namreč niso domenile o skupnem vojaškem poveljstvu, temveč samo o posvetovanju izvedencev na gospodarskem, socialnem, vojaškem in kulturnem področju. Omenimo naj še, da so se v ta »azijski« pakt od devetih udeležencev vključile le tri azijske države (Pakistan, Siam in Filipini) in da potentakem ne more predstavljati niti volje, niti hotenja južnega dela Azije.

S srednjega Vzhoda poročajo o vse hujših trenjih med arabskimi državami. Turčija in Irak sta nepričakovano podpisali obrambni pakt, njiju skupščini pa sta ga tudi potrdili. S tem je dokončno razbita Arabska liga kot politična vsearabska organizacija, brez pomena pa je tudi tako imenovani vsearabski pakt. Pod pokroviteljstvom ZDA in Velike Britanije skušata sedaj turška in iraška (delno tudi pakistanska) diplomacija pridobiti ostale arabske dežele za bodočo »obrambno« organizacijo za srednji Vzhod. Egiptovska vlada pa je v torek predložila Libanonu in Siriji, naj arabske države sklenejo vsearabsko federacijo brez Iraka, ki bi zagotovila enotno vojno poveljstvo, dosedanje arabske meje ter status arabskih držav. Posebni federalni svet bi združeval zunanjo, finančno in kulturno politiko držav-članic.

Šele bodočnost bo pokazala, katera od obeh struj bo potegnila arabski svet za seboj. Prva deluje v senci zahodnega vpliva in zahodnega bloka ter operira z dolarji in funštterlingi, druga pa z arabsko »nevtralnostjo« in vsearabsko solidarnostjo!

Že na samem zborovanju, ki sem mu prisostvoval, posebno pa še po njem, ko sem se beže po Prekmurju srečaval s perečo problematiko poljedelstva, so mi misli nehote uhajale na to »zborovanje«, na njegovo vsebino, na njegov namen in pomen. In to nič kaj prijetne misli! Zato mi naj zborovalci ne zamerijo, če se po 14 dneh dotaknem tega zborovanja in povem njim, predvsem pa tistim poljedelcem, katere so zastopali, nekaj misli.

Prva neprijetna misel se mi je porajala že ob sami ugotovitvi, da je 66 kmetijskih zadrug zastopalo komaj 30 delegatov poljedelskih odborov. Ali ni pri vseh KZ poljedelskih odborov? Ali pa so v teh odborih taki ljudje, ki se ne zanimajo dovolj za najvažnejše delo v svojih zadrugah in ki niti takrat ne sodelujejo, ko gre za sprejemanje načrtov njihovega dela! Prav gotovo je res, da je poljedelstvo — poleg živinoreje seveda — najvažnejša kmetijska panoga. In če so pri KZ zaživeli in dokazali upravičnost svojega obstoja mnogi živinorejski odbori, zakaj tega ne bi mogli tudi poljedelski odbori?

Menim, da bi se takih zborovanj morali udeleževati ne le delegati posameznih poljedelskih odborov, temveč vsi njihovi člani. Že iz samega referata bi se sleherni član odbora lahko marsikaj naučil, četudi bi poročilo lahko bilo bolj konkretno.

To, kar pa me je še bolj začudilo, je pa dejstvo, da so se od prisotnih 30 delegatov v razpravi oglasili le trije — štirje tovariši. Da je bilo to težko storiti po referatu, ki je bil načelno in strokovno temeljit, a vendar premalo konkreten, da bi sam po sebi izzval razpravo — to razumem. Da pa ni bilo mogoče razpravljati o načrtu dela poljedelskih odborov KZ ali organizaciji in načinu dela teh odborov, tega pa ne verjamem!

Načrt našteva vrsto nalog, o katerih se mnogo govori po vaseh, na zborovanju pa sem komajda slišal neko pripombo. Ali v delovni načrt poljedelskih odborov ne spada tudi skrb za melioracije, namakanje in druga pomembna dela! In organizacija dela poljedelskih odborov: ali ni osnovni problem prav sodelovanje med poljedelskimi in živinorejskimi (seveda tudi ostalimi) odbori? Koliko je bilo govora o tem? Nič!

Če se tako važnega zborovanja ni udeležila niti polovica zastopnikov KZ, če nimajo prisotni delegati kaj pripomniti, ko gre za osnovna vprašanja zborovanja, potem je povsem razumljivo, da je tudi načrt sprejet brez besede, skorajda administrativno in več kot verjetno je, da bo v večini primerov ostal le na papirju. To je lahko razumljivo, toda človek se ne more otresti misli: ali se tovariši, ki so v poljedelskih odborih, še vedno niso otresli »komandirane molčečnosti« ali pa so v teh odborih ljudje, ki sploh ne znajo glasno in jasno povedati, kaj mislijo in hočejo zadružniki, katere zastopajo? V enem in drugem primeru bodo morali zadružniki poskrbeti, da jih bodo v bodoče zastopali ljudje, ki sta jim pri srcu razvoj poljedelstva in povečanje pridelovalnih uspehov.

S. Kuhar

STRELCI SO TEKMOVALI

Strelski šport gojimo v Prekmurju že od leta 1949, vendar le več ali manj kampanjsko, kar seveda ne rodi trajnih uspehov. Lani smo našteli 35 strelskih družin.

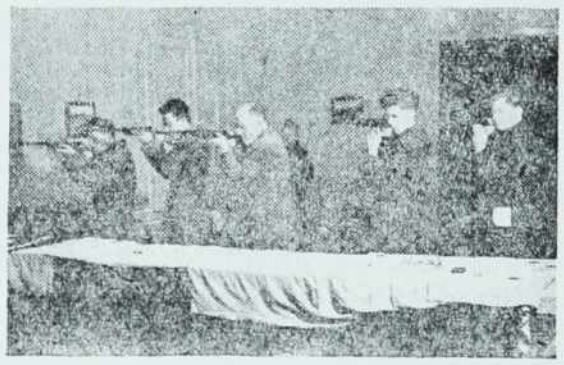

Tudi v naših krajih se vedno bolj uveljavlja priljubljena športna panoga — strelstvo. Na sliki: tekmovanje v M. Soboti.

Po reorganizaciji okrajnih strelskih odborov pa so vaška vodstva nekako zaspala, a soboško se je zelo okrepilo. Letos januarja so strelci imeli dobro obiskan občni zbor, kjer so sklenili, da bodo še v tem letu zgradili športno in pionirsko strelišče ob parku ter izvedli tekmovanja med posameznimi sindikalnimi podružnicami.

Novi odbor je pod predsedstvom majorja tov. Raduhe, sekretarja Janežiča in tehničnega sekretarja Razdevška priredil v dneh od 8. do 14. februarja strelsko tekmovanje za prvenstvo M. Sobote. Udeležba je presegla vsa pričakovanja. Sodelovalo je namreč 510 članov iz 8 sindikalnih podružnic. Največ tekmovalcev — 85, med temi 10 mladink — je poslal na tekmovanje sindikat državnih uslužbencev, kolektiv banke se je kolektivno odzval tekmovanju, JLA s 54, Blisk pa z 29 strelci. Sodelovali so še člani delovnih kolektivov Agromerkurja, Agroservisa, trgovskega sindikata in Kmetijskega posestva Rakičan.

Rezultati so naslednji:

1. Državni uslužbenci 799, 2. JLA 749, 3. Blisk 722, 4. Državni uslužbenci II 716, 5. JLA II 697 krogov.

Mladinke: drž. uslužbenke 265 krogov.

Mladinci: 1. Gimnazija I 429, 2. obrtni vajenci 384, 3. gimnazija II 360, 4. trgovski vajenci 280, 5. gimnazija III 253 krogov.

Članice: 1. drž. uslužbenke 308, 2. bolnišnica 270 krogov. R.

Sindikalni občni zbori v Prlekiji

Doslej je bilo v ljutomerskem okraju 36 občnih zborov sindikalnih podružnic; v kratkem pa jih bodo imeli še v ostalih. Ti zbori so bili zelo živahni in nedvomno boljši kot lanski — tako po vsebini, kakor po pripravah. Člani sindikata so se pogovarjali največ o gospodarstvu, o tarifnih problemih, nagrajevanju in delovnih normativih, niso pa pozabljali na svoje bodoče delo, ki bo usmerjeno predvsem v izobraževanje članov in to s pomočjo študija in predavanj. F. S.

Iz Radenc nam pišejo...

Te dni so v naši občini občni zbori vaških odborov Rdečega križa. V splošnem so ti odbori dobro delali, le udeležba na zborih je bila bolj slaba. Razveseljivo je dejstvo, da vstopa v društva Rdečega križa in dela v njih tudi mladina. K temu so mnogo pripomogli zdravstveni tečaji, v katerih je mladina pridobila smisel za delo pri RK. Vaški odbori so skoraj povsod povečali število članstva. Radenska vaška organizacija šteje 145 članov. Odbor je povezan s Podmladkom Rdečega križa na šoli. V Radencih so na občnem zboru sklenili, da bodo popisali vse revne in socialno ogrožene ljudi, jetične bolnike, vojne sirote, invalide in starčke ter jim po svojih močeh pomagali. Poskrbeli bodo za čiščenje naprav v vaseh. Od občinske zgradbe bo treba napraviti kanal v bližnji potok. Sredi vasi bodo popravili vodnjak. Ker v vasi primanjkuje sladke vode, bo to za prebivalce velika pridobitev. Rdeči križ bo tudi poskrbel za popravilo vaških cest. Imel bo stalno higiensko nadzorstvo nad okoliškimi vasmi. -ki-

*

Te dni so začeli popravljati cesto Dragotinci—Rožički vrh—Murščak in vse tja do broda na Muri pri Hrastju-Mota. Zaradi nenadnega snega so morali z delom prenehati. Popravljena in razširjena cesta bo sposobna za avtomobilski promet. Vasi in naselja ob tej cesti — dosedaj so bila odrezana od prometne žile — bodo s to cesto mnogo pridobila. Povezala jih bo čez Črnce z Mursko Soboto brez večjih ovinkov. Cesta je dolga 6,5 km, dela pa bodo veljala okrog 6 milijonov din. Nanjo bodo navozili 6000 m³ gramoza. Popraviti pa bodo morali tudi nekaj mostov. ki-

Združeno Pomurje

(Nadaljevanje z 2. strani)

s sedežem v M. Soboti ali pa mariborska skupnost. S tem je aktiv izrazil željo, da je pripravljen sprejeti koncepcijo za mariborsko skupnost (ta ideja se je pojavila v občinskem aktivu in ni bila sugerirana od okrajnega vodstva), kar tudi dokazuje, da bi bilo napačno, če bi vse te pobude metali v en koš in jih imenovali lokalpatriotizem. V razpravi z našim aktivom in tovariši iz republiških vodstev pa se je pokazalo, da ima pomurska skupnost pogoje za svoj obstoj in da lahko odigra pomembno vlogo pri razvijanju gospodarstva, ljudske oblasti in politične aktivizacije delovnih ljudi, da bo lahko odstranila razlike, ki morda še obstoje med levim in desnim bregom Mure.

»PARTIZAN« V LJUTOMERSKEM OKRAJU

Mladini naj se pridružijo tudi odrasli

Pred dnevi je bila v Ljutomeru letna skupščina TVD »Partizan«. Po obširnih poročilih so se delegati živahno pogovorili o tem, kaj vse bodo letos napravili. Ker so že prej ugotovili, da dela v društvih skoraj sama mladina, se jim je zdelo potrebno, da bi se naj v društva včlanili tudi starejši, ki bi s svojim delom vzgojno in vzgledno vplivali na mlade člane. Poleg tega so govorili tudi o pomanjkanju strokovnega kadra, ki pa tudi več ne zadošča novim in številnim potrebam. Zelo pereče je tudi vprašanje prostorov in njihove ureditve. Tako v mnogih krajih telovadijo kar v šolskih razredih. Zato bo potrebno ta problem nekako urediti in sicer s pomočjo množičnih organizacij in ljudskih odborov bodočih komun.

Vsa društva se bodo pripravljala na proslavo 10. obletnice osvoboditve, ki bo 5. junija v Ljutomeru. Tedaj bodo proslavili tudi 20. obletnico revolucionarnih dni in obudili spomine na prvi nastop ljutomerskih delavcev in njihovo borbo za pravice delavskega razreda. F. S.

Ob 8. marcu - prazniku žena

ŽENA IN DRUŽINA

Šele po socialistični revoluciji je žena dobila svoje pravo mesto v družbi. Odvrgla je stoletne spone, ki so zlasti oklepale delavsko družino. V novi družbeni ureditvi je tudi ona enakovreden član socialistične skupnosti; je enakopravna svojemu možu. V družini sta pričela odločati oba.

Dekle se je lahko samo odločilo za svojega zakonskega tovariša, kar seveda velja tudi za fanta. Poroke niso bile več kupčija staršev, pač pa sta o tem odločala oba partnerja. Pri takih zakonih potemtakem ni bilo odločilno imetje, pač pa etično — moralne vrednote, ki so nujno potrebne za vsak srečen zakon v socialistični družbi.

V zadnjem času se tudi v Prekmurju pojavljajo poroke, ki so sklenjene na podlagi kupčije staršev. Dekle se težko poroči, če nima najmanj 400 do 700.000 din dote, o čemer seveda odločajo samo starši. Ali ni to teptanje najosnovnejših pravic svobodnega socialističnega državljana?

Tudi sedaj smo še lahko priče zakonom, ki so bili sklenjeni na podlagi stare meščanske miselnosti. Kakor hitro pa pride do prvih težav, se taki zakoni porušijo. Imetje in denar običajno ne prinašata v družino sreče, marveč razdor. Če pa je tak zakon znosen, je samo zaradi tega, ker temelji na bogastvu. Takim ljudem ni nikoli dovolj denarja, zato žive staro izkoriščevalsko življenje, ki kvarno vpliva na družbeni razvoj in vzgojo njihovih otrok. Taka družina je ponavadi egoistično usmerjena, je sama sebi namen, ne koristi družbi in pozna le samega sebe. Taki ljudje so za ceno svoje komodnosti zmožni najslabših dejanj in se povečini izločijo iz družbenega življenja, so nasprotniki splošnega napredka, krepitve socialistične miselnosti in dejavnosti v svojem okolju in povsod drugod.

Sodobna žena je vključena v javno življenje, je enakovreden člen v proizvodnji in hkrati tudi mati. Zadnje čase večkrat slišimo, da mati spada zgolj v družino, zato pa se naj vrne nazaj v kuhinjo in prepusti svoje delovno mesto moškemu. To so kajpak le pobožne želje ljudi, ki vidijo v tem najbolj ugodno priliko, da bi utrli pot stari meščanski družini in kapitalistični miselnosti. Matere, ki so vključene v proizvodni proces ali pa so kjerkoli drugje zaposlene, seveda močno obsojajo take nakane. One se prav dobro zavedajo svojih dolžnosti do družine, socialistične družbe in svojega položaja v njej. Kako le moremo govoriti o samostojnosti in enakopravnosti žene, če je doma zgolj hišna pomočnica, mož pa s svojim zaslužkom vzdržuje vso družino? Žena bo slej ko prej spet odvisna in brezpravna, čeprav vemo, da mora biti mati samostojna in neodvisna že zaradi svojega poslanstva v družini in družbi. Tudi takrat, če ostane sama z otroci, jih lahko nadalje preživlja in vzorno skrbi zanje.

In končno: ne samo v delavski, tudi v kmečki družini ni matere, ki ne bi aktivno sodelovala pri kmetovanju. Z vključevanjem žene v delovni proces bomo lahko močno povečali proizvodnjo in tako izboljšali življenjsko raven delovnemu človeku. Tako bomo pripravili tudi denarna sredstva, ki jih potrebujemo pri vzgoji naših otrok, da ne bodo več prepuščeni cesti in slabi družbi.

Še bolj pa se bo v današnjih razmerah treba potegovati za pravilne odnose v družinah, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti in nalog. Nesoglasja med družinskimi člani so kaj pogosta, ne samo tam, kjer sta oba zakonca zaposlena, marveč tudi v ostalih družinah, skratka povsod tam, kjer starši niso dovolj poučeni o osnovnih načelih družbenega in družinskega življenja, vzgoji in negi otroka. Kdor ni sam dobro vzgojen, ta tudi druge težko vzgaja. Vzgledi vlečejo! Ali moreta biti oče in mati dobra vzgojitelja svojih otrok, če sta zapravljiva, nimata pravih odnosov do svojih otrok in ljudi, če sta predana alkoholu, lažnivosti in nepoštenju?

Nismo pa dolžni poučevati in vzgajati samo staršev, marveč tudi pošolsko mladino, ki bo v prihodnosti nositeljica zdrave in krepke socialistične družine. Na tem področju še nismo mnogo storili, vendar je treba reči, da v zadnjem času posvečamo vedno več pozornosti temu vprašanju; kmečki fantje in dekleta se vedno v večjem številu izobražujejo in pripravljajo na poznejše življenje, zlasti še v kmetijsko gospodarskih šolah in tečajih Rdečega križa.

Vso našo družbo čaka še ena, dokaj odgovorna naloga: vzgoja predšolske mladine, naših najmlajših. Na tem področju bomo morali pohiteti, da bomo nadoknadili tisto, kar smo že zamudili. —c

ZEMLJEVID PREKMURJA

Obmurska založba v Murski Soboti je izdala zemljevid Prekmurja. Zemljevid je priredil prof. Jože Maučec, izdelal pa ga je kartograf V. Finžgar. Zemljevid je že v prodaji v knjigarnah, cena 100 din.

Obmurska založba je z izdajo tega zemljevida v največji meri ustregla našim osnovnim šolam. Z uvedbo domoznanstva v naših šolah se je še bolj čutila potreba po takem zemljevidu ožje domačije — Prekmurja. Saj je zemljevid en vir zemljepisnega znanja, kdor tega ne upošteva, je njegovo zemljepisno znanje pomanjkljivo, površno, neživljenjsko. Zemljevid Prekmurja pa ne bo izvrsten učni pripomoček samo naši šolski mladini. Dobro bo služil tudi odraslim ljudem, uradom in ustanovam. Kolikokrat srečamo ljudi, ki tu živijo, tu delajo, celotne naše pokrajine pa ne poznajo, se ne znajo orientirati, nimajo jasnih predstav o Goričkem, Goričanec pa nima jasnih predstav o Ravenskem.

Zemljevid je izdelan enostavno, pregledno, razumljivo, ima tudi prijetno barvno lestvico. Na zemljevidu so najnovejši podatki o elektrifikaciji, o šolstvu, o narodnih manjšinah itd.

Da je zemljevid izšel je tudi zasluga OLO, ki je nudil izdatno subvencijo za izdajo zemljevida in je tudi po izidu prevzel 2000 izvodov za vse učence III. razreda osnovne šole.

Z izdajo zemljevida je opravljeno dobro in koristno delo.

Videm ob Ščavnici

v znamenju priprav na veliko proslavo

Pred kratkim so pri Vidmu ob Ščavnici izvolili pripravljalni odbor za proslavo desetletnice narodne osvoboditve. Za častnega predsednika tega odbora so izbrali slovenskega književnika in pomurskega rojaka tov. Ferda Godino.

Še pred proslavo bodo izdali tiskani zbornik »Videm ob Ščavnici ob desetletnici osvoboditve«, v katerem bodo na kratko opisali politično, gospodarsko, kulturno, izobraževalno, šolsko, socialno in zdravstveno problematiko prebivalcev videmskega področja v preteklosti in sedanjosti. Dobršen del knjige bodo posvetili elektrifikaciji podeželja, kar še Videmčane prav posebno zanima, saj si letos ustvarjajo v svojem kraju poizkusno elektrifikacijsko središče. Pri urejevanju knjige bo sodeloval tudi domačin in zvezni poslanec tov. Ivan Kreft. Njegovo sodelovanje nam obeta, da bo knjiga tudi vsebinsko mnogo veljala in zato lahko služila svojemu pravemu namenu.

Pri urejevanju gledališkega odra v Zadružnem domu jim bo pomagal kolektiv »Ljudskega odra« iz Ljubljane. V lepi knjižni izdaji bo založil tudi »Celjske grofe«, najbolj igrano slovensko zgodovinsko dramo, ki jo je spisal domačin dr. Bratko Kreft. Dramo bodo uprizorili na prenovljenem odru na dan glavne proslave — 8. junija — pod vodstvom znanega kulturnega delavca Vlada Tuška s Cerkvenjaka. Na proslavi bo nastopil tudi ženski pevski zbor z Rožičkega vrha pod vodstvom tov. Vrbančiča, skupine pionirjev in mladincev iz osnovne šole in nižje gimnazije, kakor tudi kolektivi izobraževalnih in kulturnih društev iz soseščine. Na pomembno slavje se vneto pripravljajo vse množične organizacije in društva v občini, kar je tudi jamstvo, da bo zamisel prirediteljev docela uresničena.

Bo tudi v Pomurju . . . ?

O nahajališčih in predelavi zemeljskega plina

Dandanes delamo blago za oblačila tudi že iz umetnih surovin. Za sintetično izdelavo surovin za tako blago poznajo v različnih deželah različne načine. Eden izmed takih načinov je tudi izkoriščanje oziroma predelava zemeljskega plina. Na Angleškem, v Italiji, ZDA in drugih deželah proizvajajo že na milijone ton »tekstila« iz zemeljskega plina. Ker tudi naša dežela razpolaga s pomembnimi rezervami zemeljskega plina, so v zadnjem času tudi naši strokovnjaki začeli proučevati možnosti izkoriščanja zemeljskega plina v ta namen. Pri nas sicer že dograjujemo tovarno za proizvodnjo umetnih vlaken. To je tvornica viskoze v Loznici, ki bo letno proizvedla več kot 16.000 ton viskoznih vlaken in okrog 13.000 ton viskozne svile. Glede na veliko potrošnjo tekstila v naši državi pa te količine tudi poleg prirodne volne in prirodnih tekstilnih vlaken ne bodo zadostovale za kritje vseh naših potreb. Zategadelj tolika pažnja proizvodnji umetnih vlaken in vprašanju najrentabilnejšega izkoriščanja zemeljskega plina.

Pri nas vse rezerve zemeljskega plina še niso dokončno raziskane. Na temelju najnovejših ugotovitev pa je največje nahajališče dragocenega zemeljskega plina v naši državi v Moslavini (LR Hrvatska). Drugo najvažnejše nahajališče predstavljajo po mnenju strokovnjakov lendavska naftonosna in plinska polja, najnovejše nahajališče pa je pri Veliki Gredi v Banatu. Strokovnjaki menijo, da bi glede na rezerve plina prišlo v poštev za njegovo predelavo v posebni tovarni področje Moslavine (tu bi namreč tovarna za izdelavo umetnih vlaken lahko delala 30 let z zagotovljenimi zalogami plina) in pa, seveda, tudi Pomurje.

Po vsem tem, kar menijo strokovnjaki, je več kot zanimivo in aktualno vprašanje (o katerem se pri nas že dalj časa razpravlja): kako in v katerem obdobju bi se lahko uresničila zamisel postavitve take tovarne tudi v Pomurju? Iš.

DPD Svoboda menijo ustanoviti

Prejšnji teden je imel sestanek delovni kolektiv vinogradniškega gospodarstva Presika pri Ljutomeru. Zbora se je udeležil tudi predsednik okrajnega odbora SZDL tov. Jože Gričar-Metod. Govorili so o potrebi ustanovitve DPD Svoboda, ki bi imelo v Presiki gotovo možnosti za uspešen razvoj. Mnogo mladine sedaj dela v kulturno-umetniškem društvu, ki ima tudi primerno dvorano, primanjkuje jim pa strokovnih voditeljev.

O ustanovitvi DPD Svoboda so se menili tudi na zboru sindikalne podružnice vinogradniškega gospodarstva »Kerenčič-Kog«. Društvo bi naj sodelovalo z IZUD v Vinskih vrhovih. Vse pogoje za uspešno delo bi imela Svoboda tudi v Razkrižju, o čemer so se člani sindikata že tudi pogovarjali.

V nekaterih krajih godrnjajo, da ni pogojev za ustanovitev kulturno-prosvetnih društev, vendar se čedalje bolj kaže, da so taki pogoji, le da je v marsikaterih društvih premalo volje do dela in zato je jasno, da društva ne morejo biti uspešna. F. S.

Za cesto od Cezanjevec do Ljutomera

Že v bivši Jugoslaviji so izdelali načrte za glavno cesto, ki naj bi brez sedanjih klancev in strmin povezala Ljutomer s Ptujem. To cesto so deloma že uredili, razen na Grabšinskem vrhu in v pasu 1.350 metrov od Cezanjevec proti Ljutomeru ali še bolje: obratno, kajti cezanjevski občani so že opravili zemeljska dela na 6 metrov široki cesti v dolžini 2 km in jo deloma že tudi gramozali. Cesto so povezali tudi z vasjo Branoslavci.

Potemtakem bi bilo treba urediti le še okrog 1300 m ceste, ki naj bi peljala iz Ljutomera v smeri Cezanjevec, in tako prispevati delež k brezhibnemu prometu na njej. Uresničitev te zamisli in tudi želje prebivalstva obeta mnogo koristi; v smeri Ljutomer—Bučkovci bi tako skrajšali cesto za približno 3 in pol kilometra in se izognili cestni strmini na Kamenščaku, ki ni najbolj primerna za promet z motornimi vozili in oprego. Posamezniki sicer pravijo, da cesta od Ljutomera do Cezanjevec ne bi mnogo koristila zaradi vsakoletnih poplav, vendar pa njihove trditve najbolj demantira že zgrajena cesta, ki jo že večkrat narasle vode še niso preplavile. Zato je že tudi gramozana in precej utrjena, le podaljšek čaka pridnih rok in odločitev odgovornih mož. Tudi izgovori na regulacijo Ščavnice, ki teče v bližini te ceste, niso posebno prepričljivi, saj je znano, da so regulacijski načrti že izgotovljeni. Zakaj bi le oklevali, rajši se odločimo: uredili bomo cesto do kraja! Tako bomo ustregli prebivalcem osemnajstih vasi, ki bodo deležne boljše cestne zveze z Ljutomerom kot sedežem bodoče komune.

K temu je treba pribiti, da so prebivalci pripravljeni pomagati z delom ali materialom, samo da bo cesta pod Kamenščakom lahko čimprej služila svojemu namenu. F. S.

Knjižica za radioamaterje

Zdaj že ves svet govori o napredku v tehniki; mnogi napovedujejo strahote bodoče atomske vojne, drugi učenjaki pa pišejo o tem, kakšen napredek bi lahko doseglo človeštvo, če bi znalo prav izkoristiti velikanske sile, ki tiče v novih pridobitvah tehnike.

Po vojni je dosežen znaten napredek tudi na področju radiotehnike. Nekaj o tem bo povedala tudi knjižica, ki jo bo v kratkem izdal Okrajni odbor Ljudske tehnike v M. Soboti. V njej bodo objavljeni dokaj poljudni prispevki raznih strokovnjakov in radioamaterjev. Tisk bodo poživljale slike raznih radioamaterskih naprav. Knjižica bo koristno služila tudi tistim bralcem, ki še niso mnogo slišali o radiotehniki, saj bodo iz nje zvedeli, kaj je radio in kakšno vlogo igra v miru in vojni. Obeta se nam torej ilustrirana brošura, primerna predvsem za mlade ljudi. Obsegala bo okrog 60 strani. Ureja jo tov. Ludvik Kerčmar, ki je kot predsednik soboškega radio kluba prejel na zadnji skupščini radioamaterjev v Mariboru pohvalo in priznanje za požrtvovalno delo na tem področju. Ni pa več daleč dan, ko bodo soboški radioamaterji začeli oddajati na novem oddajniku. F. D.

KRAJNA

Veselo trodejanko Prevara je predzadnjo nedeljo v Krajni v zadružnem domu uprizorilo IZUD »Emilija Turko« iz Gederovec. Gledalci so napolnili dvorano do zadnjega kotička in bili z odlično zaigrano igro prav zadovoljni. IZUD iz Gederovec je res agilno društvo. Še ni dolgo tega, ko so naštudirali Miklovo Zalo, ki je tudi lepo uspela.

TO IN ONO O ŽIVINOREJI

Pomurja in soseščine

V ptujskem okraju so se lani mnogo prizadevali za napredek v živinoreji in dosegli zadovoljive uspehe. Dobro so izpeljali tudi selekcijo živine. V Ormožu imajo živinorejci svoj dom. Z mlečnostjo krav pa ne morejo biti zadovoljni, čeprav so pridelali velike količine krme — tudi na polju — ki pa je bila slabe kakovosti. Mleko se je v zadnjem času zelo podražilo. Tudi bike vedno bolje redijo in vzdržujejo, potrebovali pa bi jih še lepo število. Umetno osemenjevanje krav se je obneslo.

Gnojilni poizkusi so se dobro obnesli. Zemljo so lani gnojili z raznimi umetnimi gnojili. Z melioracijami so pridobili 140 ha obdelovalne zemlje.

*

V mariborskem okoliškem okraju delujejo živinorejski odseki pri vseh kmetijskih zadrugah. Njihova aktivnost je kaj različna. OLO je prispeval precej sredstev za plemenske bike in merjasce. Prvih so kupili 105, drugih pa 35 glav. Tudi akcija za gradnjo silosov se je razmahnila; iz posameznih krajev so dobili okrog 500 prijav. Postavljajo silose raznih velikosti. Lani so priredili veliko živinorejsko razstavo. Najbolje se obnese na njihovem področju govedo sivorjave pasme, kateri bodo še dalje utirali pot. Lani so priredili tudi tečaj za bikorejce.

*

V ljutomerskem okraju se je lani precej zmanjšalo število konj. V 22 kmetijskih zadrugah (v okraju jih je 27) so izpeljali selekcijo živine. Število goveje živine nenehno narašča, kar je samo razveseljiv pojav. Rodnost krav je 67-odstotna, jalovih krav pa je 17 odstotkov.

Lani so podražili skočnino od 200 na 400 din pri glavi. V druge okraje so prodali 66 plemenskih bikov, na sejmih pa so jih kupili 42. V okraju so imeli več živinorejskih razstav in prireditev.

*

V murskosoboškem okraju naštejemo 86 kmetijskih zadrug, od teh pa ima 66 živinorejske odseke. Umetno osemenjevanje se je zelo obneslo. V Brezovcih se je obrejilo 94 odstotkov umetno osemenjenih krav. Rodnost krav je 84-odstotna. Lani so kupili tudi 108 merjascev, dva pa uvozili iz Anglije in Avstrije. Živinorejci so dali pobudo Vodni skupnosti, da se bolj odločno zavzame za melioracije v pokrajini. Tako bi močno povečali količino pridelane krme. Letos bodo priredili veliko živinorejsko razstavo.

*

V teh okrajih bodo letos imeli nekaj skupnih problemov. Tako so že določili pogoje, ki jih bodo mogli rejci izpolnjevati, če bodo hoteli plemenske bike prignati na svoje prireditve, pa tudi datume sejmov, ki se jih bodo posamezni okraji morali držati. V soboškem okraju bodo sejmi za plemenske bike 6. aprila, 20. junija, 5. oktobra in 8. decembra. OLO naj bi čimprej sprejeli odloke o obvezni kastraciji neprimernih plemenjakov.

Letos bodo v posameznih okrajih številne živinorejske prireditve, na republiško razstavo v Ljubljano pa bodo kmetovalci poslali svojo najboljšo živino. F. D.

Kmet. zadruga v Črensovcih bi lahko žela večje uspehe

Kmetijska zadruga v Črensovcih spada med večje kmetijske organizacije na Dolinskem in združuje blizu 370 kmetijskih gospodarstev iz Črensovec, Trnja in Žižkov, kar pomeni, da je v zadrugi skoraj 70 % gospodarstev iz teh vasi. Zadruga ima dve trgovski poslovalnici, odkupni odsek, kmetijsko posestvo, kleparsko delavnico, kmetijske pospeševalne odseke in hranilno kreditni odsek. Kljub tako raznovrstni dejavnosti pa v preteklem letu ni dosegla tistih uspehov, ki bi jih lahko. Vzrokov za to je več. Eden izmed glavnih je vsekakor v nepovezanosti med uslužbenci zadruge in upravnim odborom, ki je sicer večkrat ugotavljal razne nepravilnosti in pomanjkljivosti v poslovanju, tudi razpravljal je o njih, vendar pa ni ukrenil ničesar.

Poljedelstvo in živinoreja sta na delovnem področju črensovske zadruge glavni kmetijski panogi. Skoraj 90 % prebivalstva se bavi s kmetijstvom in zato bi pričakovali, da bodo kmetijsko-pospeševalni odseki tudi temu primerno delavni. Toda le živinorejski odsek je bil aktiven in je skrbel za dobre plemenjake, za mlečno kontrolo in za rodovnik krav. Slabo sta pa delala poljedelski in sadjarski odsek. Tudi kmetijsko posestvo s takim delom, kot ga je začelo v preteklem letu, ne bo moglo biti kmetom za vzgled in kažipot pri naprednem gospodarjenju. Organizacija dela je bila slaba in temu primerni so bili tudi uspehi.

V zadružnem domu v Trnju ima svoje prostore kleparska delavnica, ki pa slabo uspeva in to zaradi pomanjkanja potrebnih strojev in slabega vodstva. Zadružni traktor, ki je že močno izrabljen in primeren le za prevoze, ne pa za opravljanje kmetijskih del, je bil zadrugi v večjo škodo kot v korist. Zadruga ni odkupovala kmetijskih pridelkov, razen živine. Zato so jih kmetje zadružniki morali prodajati drugam.

Lani je zadruga zabeležila nad 40 milijonov dinarjev prometa, vendar bo poslovni dobiček neznaten, kar jasno kaže, da ni dobro gospodarila. Predvsem je bilo opaziti, da ni bilo pravega gospodarja. Tako je bil računovodja okrati tudi upravnik, komercialist, knjigovodja itd., poleg tega pa mu pri odgovornem delu ni nihče pomagal.

Premalo pa se zanimajo za svojo zadrugo tudi mnogi člani, kar je brez dvoma tudi eden glavnih vzrokov za neuspeh.

Tako Kmetijska zadruga v Črensovcih še ni močno gospodarsko središče, ki bi lahko dajalo svojim članom potrebno pomoč pri razvoju kmetijstva. O vsem tem se bodo morali člani na svojem občnem zboru temeljito pogovoriti in izvoliti v svoje vodstvo take ljudi, ki jim je pri srcu napredek zadružništva in kmetijstva. Potem bodo lahko že v bližnji bodočnosti zadovoljni s svojo zadrugo, kajti uspehi, ki jih bo dosegla njihova organizacija, bodo najprej koristili njim samim.

NAŠI ROJAKI NA TUJEM

Dragi rojaki!

Po Novem letu, ko smo poslali naš list stotinam rojakov na tujem — vse od sosedne Avstrije, Francije pa tja v deželo onkraj velike luže, ZDA — dobimo domala vsak dan kakšno drobno pisemce, v katerem nas ta ali oni rojak obvešča o svojem življenju v zdajšnji domovini. Razume se, da smo teh pisemc zelo veseli, saj vsako izmed njih pomeni en naš glas več iz tujega sveta, v katerem je, žal, utonilo že več tisoč naših ljudi. Iz mnogih pisem veje tudi ljubezen do svoje stare domovine, rojstnih krajev, rojakov in dragih. Taki glasovi nas vsikdar prepričajo, da imamo tudi na tujem mnogo ljudi, ki čutijo in mislijo z nami, ki si na domačem pragu ustvarjamo lepšo in bolj obetajočo domovino, kot pa je bila ona, ki so jo morali naši izseljenci zapustiti nekoč po sili razmer in slabih življenjskih pogojev.

Veselje in radost delimo tudi z onimi rojaki, ki so nam sporočili, da jim je naš tednik, ki smo jim ga ob Novem letu poslali na ogled, dobrodošel prijatelj. Tako je tudi prav! Z naše strani se bomo odslej resno trudili, da bomo svoje naročnike v tujini kar najbolj zadovoljili — bodisi z objavljanjem zanimivih vesti in lepih slik iz domače krajine, bodisi z objavljanjem Vaših pisem in prispevkov, ki bodo od sedaj vsak mesec zagledali beli dan v posebni rubriki »Naši rojaki na tujem«. Po svojih močeh si bomo prizadevali, da bo Obmurski tednik sčasoma postal priljubljen časnik in glas rojstne dežele — glasnik sodelovanja in rodoljubnega sožitja med našimi izseljenci in njihovo staro domovino. In k temu smotru lahko tudi sami mnogo prispevate: oglašajte se, pišite nam o svojem življenju in delovanju v novi domovini, pošljite nam slike in — prepričani bodite, da bo vaš glas upoštevan in sporočen vašim rojakom v rojstni pokrajini. Vse to bo opravil vaš zvesti prijatelj — Obmurski tednik.

Mnogi rojaki nam pišejo, da so v zadregi, kako bi plačali naročnino za naš list. Kar brez skrbi! Tudi to zadevo bomo kar se da najprej uredili tako, da bo najbolj prav in čim manj nevšečnosti; bržčas bo zadeva tako urejena, da bodo lahko naši izseljenci plačali naročnino v valuti tiste dežele, v kateri prebivajo. Podrobnosti o tem vam bomo sporočili v prihodnji rubriki »Naši rojaki na tujem«, ki bo izšla v našem tedniku proti koncu tega meseca. Do takrat pa boste redno dobivali naš list — kot dosedaj.

Kakor smo že uvodoma rekli: dobili smo mnogo pisem, za katera se pošiljateljem prav iskreno zahvaljujemo. Nadejamo se, da to ni bil prvi in zadnji glas, da se nam bodo še večkrat oglasili. Posebno hvaležni pa smo onim rojakom, ki so z našim in svojim časnikom stopili do prijateljev in znancev, jim ga pokazali in jih pridobili za redne naročnike. Najlepša hvala — dragi prijatelji!

Radi, prav radi bi objavili vsa pisemca, ki smo jih v zadnjih mesecih dobili od naših ljudi v tujini, vendar nam prostor tega zaenkrat ne dopušča. Odločili pa smo se, da bomo tokrat obelodanili pisma treh rojakov, ki so se nam oglasili iz daljne Francije. Pisci ostalih pisem naj nam tega ne zamerijo; v prihodnji številki bodo prišli tudi oni na vrsto — prav vsi, ki ste se s toplimi izrazi in čustvi spomnili stare domovine in njenih ljudi.

Do takrat pa: pozdravljeni!

OBMURSKI TEDNIK — NAŠ PRIJATELJ

Kakor ponavadi, sem tudi zadnjo nedeljo obiskal prijatelja Petra Kolmana, doma iz Šela in se z njim po domače pogovarjal. Pa mi on pravi, da je zelo vesel in srečen, ker ima domači list, iz katerega izve, kaj vse je novega in kaj se godi doma.

Posodil mi je nekaj številk. Pridem domov. Moji starši in sestra — vsi berejo novice iz rojstnega kraja. Navdalo nas je nepopisno veselje, kajti list nas je vzpodbudil k temu, da se odslej vsak dan pogovarjamo o domačem kraju.

Prosimo, da nam list redno pošiljate na označeni naslov.

Roman Bertalanič,
Etaimg Por Vis en ortois
P. D. C. France.

POZDRAV IZ FRANCIJE

Dragi prijatelji! V kratkem Vam pišemo par besed, s katerimi se prisrčno zahvaljujemo za Vaš tednik, ki nas je zelo razveselil in bi ga radi prejemali vse leto. Sporočite nam, kako naj Vam ga plačamo — ali v naši valuti?

Imamo pa tudi prijatelje, ki bi radi imeli Obmurski tednik. Če le morete, ga pošljite na sledeče naslove: Jožef Zadravec, Moutils, par Ferte Gancher, S. A. M, France; Ignac Hozjan, Bois Roai, a Vezier par Montmirail, Marne, France; Martin Smej, Marfan, Marne, France; Tratnek, 8 rue Voltaire, Marcoussis S. A. O. France; Jožef Gjörkeš, ferme de Kezy a Tiscaut par Demmarti sur Tigcaus, S. A. M. France.

Sprejmite srčne pozdrave!

Marija in Ivan Gjörkeš,
Francija.

ROJAKI V DOMOVINI — POZDRAVLJENI

Najprej se Vam zahvalim za Vaš list, ki me je zelo razveselil. Naročujem ga za vse leto 1955. Sporočite mi, prosim, koliko velja letno, da Vam poravnam naročnino.

Pa še to napišite v naš list!

Srečno novo leto želim vsem rojakom v rojstni pokrajini, posebno pa še družinama Karla Sakoviča iz Zenkovec št. 41 in Antona Sadla iz Gornjih Slaveč.

Hkrati Vam priporočam novega naročnika. List začnite pošiljati na sledeči naslov: Alojz Forjanič, Rully, p. Rully, Oise, France.

Ostanem Vaš tovariš

Rudolf Ficko,
g. rue St. Etienne, Senlis
Oise — France.

»Rodna gruda«

priljubljeno glasilo naših izseljencev

Triglav s sosedi in tiste tesne soteske, ki vodijo do njega, pa ti dve smaragdni jezerci — Bohinj in Bled — po ravninah polj so njive kot sami lepi vrtički, in tam ob slovenskem morju Kras — oh, ti ljudje tamkaj so čarovniki, ki izmed skal vzgoje prežlahtno grozdje —, in vse reke kakor kristal, ki se kar ponujajo v službo tovarnam, in potem — divje krasni slapovi, da človek res ne more od njih, in še vinske gorice, ki so me s svojo kapljico vžgale; oj, vse to je lepota kakor pravljica. Po svetu sem res velikanske daljave ravnin že prevozil po železnicah, a kolikokrat je bilo vse to le enoličen dolgčas. V Sloveniji pa povsod narava — ena sama pesem.

Tako je dejal ugleden človek — tujec, ki je lani obiskal našo prelepo deželo. In delček teh lepot posreduje vsak mesec našim rojakom v tujini »Rodna gruda«, med našimi izseljenci, ki so razkropljeni širom po zemeljski obli, zelo priljubljena mesečna revija — v lepo tekoči domači besedi in s pestrimi slikami pokrajinskih motivov, ljudi v rodni deželi, njihovih običajev in navad, pa tudi iz življenja in delovanja onih rojakov, ki so morali pred leti zapustiti svoj rodni krov, domačo grudo in domovino, pa še niso utonili v tujem morju. Brez olepšavanja: mesečna revija »Rodna gruda« je spričo svoje bogate vsebine in lične ureditve tako privlačna, da jo bo z veseljem sprejel v roke vsak naš izseljenec in rojak v tujini, če si jo bo samo bežno ogledal, kajti ona mu bo pričarala toliko lepih in težko pozabnih spominov na svojo rodno krajino in njene ljudi — rojake, ki jim je skupno izročilo: slovenska beseda. Revija pa opravlja tudi drugo važno poslanstvo: budi in povezuje naše ljudi v tujem svetu, jih druži in požiga za uresničevanje plemenitih in človeških idealov: v boju za sožitje in bratstvo med narodi, za svetovni mir in uveljavljenje vsega tistega, po čemer danes hrepeni in teži vse človeštvo. In prav takega glasnika vzvišenih in globoko človečanskih smotrov boste našli v »Rodni grudi«!

Sleherna številka revije ima tudi stalne rubrike. Naj omenimo samo najvažnejše. V rubriki »Domovina na tujih tleh« boste brali, kako živijo in se imajo izseljenci v posameznih deželah Evrope in drugih kontinentov sveta, v rubriki »Pero naših izseljencev« so objavljena pisma in krajši prispevki rojakov — izseljencev, v »Kotičku za ženo« bodo gospodinje in matere našle marsikateri dobroboten nasvet, mali izseljenčki bodo našli bogato pašo v rubriki »Mladi rod«, v rubriki »Po domači deželi« pa boste brali zanimive vesti o napredku in življenju v domačih krajih. Ta rubrika je opremljena s posebno lepimi pokrajinskimi slikami. Nadalje boste v »Rodni grudi« zasledili daljše prispevke o življenju priljubljenih voditeljev izseljenskega življa in delovanju njegovih prosvetnih organizacij, pesmi in prozne sestavke sodobnih slovenskih pisateljev, pregled važnejših političnih dogodkov v domovini, tekste in celo note za priljubljene slovenske narodne, delovne in partizanske pesmi. V več številkah je ponavadi v nadaljevanjih objavljen tudi kakšen zanimiv roman. Lanske številke so našim izseljencem posredovale zgodovinsko povest znanega pisatelja Josipa Jurčiča »Jurij Kozjak — slovenski janičar«. In še marsikaj zanimivega bi lahko našteli o tej reviji, ki jo toplo priporočamo tudi našim izseljencem — rojakom iz Prekmurja in Štajerske.

Revijo izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani, Cankarjeva cesta 5/I, kjer jo lahko takoj naročite. Zadostuje že to, da napišete pisemce in sporočite uredništvu svoj točen naslov. Če boste to storili, smo zatrdno prepričani, da potlej ne boste samo njen redni bralec in prijatelj, marveč da se boste uvrstili tudi med tiste rojake, ki včasih primejo za pero in s kleno domačo besedo sodelujejo v svojem glasilu. S. K.

Ne tujina — domovina je dala Petru Berdenu

zasluženo plačilo

Pred dnevi so lendavski beli rudarji priredili skromno slovesnost; poslovili so se od svojega sodelavca tov. Petra Berdena, ki je po 35. letih vestnega službovanja v raznih podjetjih doma in v tujini odšel v zasluženi pokoj. To so storili predvsem iz hvaležnosti do tovariša, ki jim je s svojo pridnostjo mnogo pripomogel, da so lahko v zadnjih letih izboljšali proizvodne uspehe. Na poslovilnem večeru so mu sovrstniki iz Degazolinaže podarili v trajen spomin lepega mladega kanarčka, ki naj bi njemu in njegovi življenjski družici delal kratek čas in jima obujal spomine na delovni kolektiv, v vrstah katerega se je tov. Berden izkazal kot vztrajen borec za socialistično preobrazbo naše dežele.

*

Delavec Peter Berden se je rodil 8. julija 1899 v Kislegu na Madžarskem. Zibelka mu je stekla v siromašni kmečki družini, ki se je kmalu po njegovem rojstvu preselila v Kobilje. Skromno in bedno življenje je Petra že v 14. letu starosti pognalo za kruhom v gozdove. Tamkaj je delal najprej kot navadni težaški delavec, pozneje pa kot tesar. Leta 1917 se je moral kot 18-letni fant udeležiti bojev v prvi svetovni vojni. Po vrnitvi z bojišča je delal kot tesar v raznih krajih države, leta 1926 pa je zapustil domovino, ki mu takrat ni dala dovolj kruha, in odpotoval v Južno Ameriko. Tam ga najprej srečamo v neki pivovarni, v kateri je delal pod izredno težkimi pogoji. Kmalu je začel sodelovati z napredno sindikalno organizacijo in se je družno z

delavstvom Amerike boril proti kapitalističnim izkoriščevalcem pod bojno zastavo Marxa in Engelsa. Težak je bil njegov boj za skorjico vsakdanjega kruha v 25. letih življenja, ki ga je prebil v deželi onkraj velike luže. Neizprosen boj ga je ojeklenil in privedel do spoznanja, da je treba čuvati in ohraniti kulturo svojega matičnega naroda. Sodeloval je v številnih slovenskih društvih. Po drugi svetovni vojni je bil med tistimi jugoslovanskimi izseljenci, ki so se borili za resnico in ugled vztrajno se bojujočih jugoslovanskih narodov v črni dobi okupacije — za spoznavanje smotrov tega boja. Bil je naposled tudi med prvimi, ki so se odločili, da se vrnejo v okrilje svoje domovine in pomagajo njenim ljudem v žilavi bitki za preobrazbo zaostale v napredno deželo.

Domov je prišel leta 1949 in se kmalu zaposlil pri podjetju Proizvodnja nafte v Lendavi. Ves čas je bil vesten in marljiv delavec, na vsakem koraku se je trudil, da bi s svojo strokovno sposobnostjo kar največ koristil kolektivu in skupnosti. Svojim tovarišem je vedno rad pomagal z nasveti. Kmalu ga je ves kolektiv belih rudarjev vzljubil kot dobrega in poštenega tovariša. Leta 1954 je bil izvoljen za člana delavskega sveta in upravnega odbora. Zaupane mu dolžnosti je vestno izpolnjeval in se vedno zanimal za probleme in gospodarstvo v podjetju. Bil je eden izmed redkih delavcev, ki so z vsem srcem izpolnjevali dolžnosti v organih delavskega upravljanja.

Če se bomo kdaj srečali s tov. Berdenom, nam bo vedno povedal: »V tujini nisem nikdar računal, da bom kdaj lahko dobil zasluženo plačilo za vso težko garanje v mojem življenju, še manj pa, da bi na stara leta lahko užival pokoj brez dela. V Ameriki sem se moral boriti za dnevni zaslužek tudi s stavkami. V tem delavskem boju sem bil aktiven več let — vse do odhoda v domovino, socialistično Jugoslavijo, ki mi je zdaj s pokojnino dala plačilo za vso garanje v tujem kapitalističnem svetu.«

Naj bo tako, kakor so mu zaželeli tovariši po delovni obleki: še dolgo zadovoljnih in srečnih let nam živi v naši sredini, kajti prav je, da ti z garanjem in boji prepredeno delovanje prinese naposled tudi mirno življenjsko jesen — zaslužen počitek.

V.

Domajinci

Domajinski gasilci so se dobro pripravili na svoj občni zbor. Zbrali so se zadnjo soboto v januarju in napravili obračun o lanskem delu. Bilo je uspehov, pa tudi slabosti.

Največja težava je v tem, ker nimajo primernega prostora, kjer bi hranili svoje orodje in se sestajali. Zato je na zboru ponovno oživela misel o novem gasilskem domu. Postaviti ga nameravajo že letos, imel pa bo poleg garaže še malo dvorano in stolp. Vseh stroškov sami ne bodo zmogli, zato resno računajo na pomoč ostalih vaščanov in ljudskega odbora. Tudi Okrajna gasilska zveza jim bo prav gotovo nekaj primaknila.

Letos nameravajo ustanoviti mladinsko in pionirsko skupino, po svojih močeh pa bodo pomagali tudi pri elektrifikaciji naselja. Na zboru so izrekli zahvalo domači kmetijski zadrugi in okrajnemu vodstvu, ki sta jim omogočila, da so lahko kupili potrebne cevi. Obljubili so tudi, da se bodo v kar največjem številu včlanili v organizacijo SZDL in Rdečega križa. Z. A.

Grad

Predpustno soboto so imeli pri nas dijaki IV. razreda nižje gimnazije svojo maškerado. Pripravili so jo sami, povabili pa so tudi starše in učitelje. Razen z maskami so nastopili tudi z dobro naučenimi prekmurskimi plesi.

Po programu so se še dolgo zabavali, ob koncu so pa želeli, da bi imeli še več takih prireditev.

Elektrika, elektrika . . .

O tem danes razpravljajo tudi v tistih vaseh, kjer so se je še pred leti branili. V Mali Polani in Brezovici so vaščani že v minulem letu sklenili, da ne bodo med zadnjimi vasmi, ki jih bo osrečila električna luč na Dolinskem. Marsikaj so v obeh vaseh storili že lansko leto: tako so v Mali Polani že postavili drogove, pred kratkim so nabavili tudi potrebno žico. Vprašanje so le še strokovni delavci, premalo jih je in delati morajo po številnih prekmurskih vaseh, ki vse želijo čimprej svetiti z električno lučjo.

Delo v zvezi z elektrifikacijo se je znatno pomaknilo naprej tudi v sosedni Brezovici. Najtežji problem — finančna sredstva — so rešili, zdaj bo treba razgibati še bližnje sosede v Gomilicah, s katerimi imajo skupni transfomator, da bodo tako v prihodnjih mesecih lahko uresničili svoj cilj. —ce

. . . na Goričkem

Ko so začeli z elektrifikacijo v vaseh bodonske občine, so tudi vaščani Vadarc, Zenkovec in Beznovec napravili kraj zadovoljstvu s smrdečimi petrolejkami, še zlasti zaradi tega, ker živijo v bližini Pužovec in Salamenec, kjer že svetijo z električnimi žarnicami. O tem so se dolgo pogajali z odgovornimi voditelji;niso odnehali vse dotlej, dokler ni naposled zmagala njihova zahteva, da je treba utreti pot elektriki tudi v druge vasi na občinskem področju.

Že lani poleti so strokovni delavci soboškega DES začeli nameščati hišne naprave in to delo v glavnem zaključili. Bodončani pa bodo v najkrajšem času postavili drogove, ki so jih v glavnem že pripravili.

Posamezna gospodarstva se bodo spričo tega srečala z dokajšnjimi stroški, kar je samo po sebi umljivo, vendar pa ti stroški ne bodo tolikšni, da jih kmetje ne bi zmogli. Na to namreč že vsakdo računa, saj so desovci že opravili svoje v hišah in gospodarskih poslopjih. Splošna želja Goričancev pa je, da elektrika kar naprej najde pot v poslednji hram tega mikavnega predela pokrajine. F. D.

Cankovčani za dobro knjigo

Tudi na področju cankovske občine so zbirali knjige in denarne prispevke za svojo občinsko knjižnico. Najbolj pridni so bili dijaki nižje gimnazije; obiskali so domala vsako hišo in zbrali čez šest tisočakov in 120 knjig. Med zbiralci prednjačijo Erik Dani iz Skakovec, Anton Kos in Milica Vogrinčičeva iz Krašč, Micka Ficko in Olga Benko iz Gor. Crncev, Jožica Horvat iz Beznovec, Slava Gomboc in Alfonz Vučak iz Cankove. Učiteljica tov. Jožica Žnidarjeva je sama zbrala čez 5000 din in 32 knjig. Z zbranimi sredstvi se je knjižnica precej opomogla, zato bo lahko odslej še bolj uspešno opravljala svoje poslanstvo.

Omeniti je treba tudi domačo Kmetijsko zadrugo in poslovalnico Prekmurskega magazina zaradi njune naklonjenosti. Vsaka je darovala za knjižnico 1500 din. Med posameznimi darovalci pa je tudi precej takih, ki so odrinili več kot enega stotaka.

Ljudska knjižnica na Cankovi bo imela odslej čez 500 leposlovnih knjig in če jim prištejemo še knjige v Gerlincih, potem lahko smelo rečemo, da še nismo nikoli imeli tako bogate knjižne ustanove. Takšen uspeh pa je cankovska knjižnica dosegla v tekmovanju na čast 10-letnice osvoboditve, v dobro pa ji moramo tudi šteti, da si je pridobila dokajšen krog stalnih bralcev.

I. O.

V Beltincih

KUD »Štefan Kovač« je v nedeljo dne 27. februarja gostovalo z opereto Mam'zelle Nitouche v Beltincih. Pri obeh predstavah je občinstvo do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Prva predstava je bila namenjena okoličanom, ki se niso ustrašili slabe poti v visokem snegu ter prispeli od blizu in daleč. Publika obeh predstav je s svojim aplavzom in nasmejanimi obrazi pokazala, da je hvaležna za skoraj triurni umetniški užitek in prijetno razvedrilo.

V nedeljo bodo igrali opereto v Ljutomeru. Zaradi velikega zanimanja bosta tudi dve predstavi, popoldne in zvečer.

Iz Križevec pri Ljutomeru

V Križevcih smo letos nekoliko zaspani, ker še doslej nismo ničesar priredili. Pripravljamo pa kar dve komediji in sicer komedijo »Pri belem konjičku« in spevoigro »Kovačev študent«. Tudi naši pevci so se kar dobro razgibali in se učijo pesmi za nastop v Ljutomeru, ki bo ob proslavi 10. obletnice osvoboditve.

Poleg domačih kulturnih prireditev bomo še imeli priliko videti in poslušati ljutomerski pevski zbor, ki bo pri nas gostoval s samostojnim koncertom 27. marca. Ta nastop bo gotovo zelo vzpodbuden za domače pevce, veselimo se ga pa tudi ostali. nb

Lendava

Tudi predel Lendava-Nafta bo v kratkem dobil predšolsko vzgojno ustanovo. Zanjo so se že dalj časa potegovali, saj je v naselju okoli 90 predšolskih otrok. Sedaj urejujejo prostore in čakajo le še na potreben inventar.

*

V kratkem bodo v naselju uredili tudi notranjost modernega dvosteznega kegljišča, ki so ga začeli graditi že v jeseni. Lendavski kegljači že komaj čakajo, kdaj bo dograjeno, ker hočejo takoj potem ustanoviti svoj klub. —ce

Kaj delajo pionirji v Rogaševcih?

Kogar zanese pot v Rogaševce, bo že na prvem koncu vasi opazil napol novo šolsko poslopje. Gradnja te stavbe je bila najvažnejša skrb nas vseh v letu 1955. K temu je prišteto tudi delo pionirjev. Priznati se mora, da smo pionirji mnogo ur žrtvovali na gradbišču svojega drugega doma.

Poleg nas so delali tudi mladinci in naši starši. Zdaj smo dva razreda izročili svojemu namenu. V njih je že nekaj časa pouk.

Ustanovili smo dramatski krožek, v katerem navadno sodelujejo učenci tretjega in četrtega razreda gimnazije. Uspešno smo uprizorili že nekaj iger. Vsak četrtek se zberemo tudi v šahovskem krožku. Vodi ga Alojz Tibaut. Želimo pa tudi, da bi pri Gradu predvajali filme, primerne našemu duševnemu razvoju.

Drobiž *iz dela sveta za notranje zadeve*

Sredi februarja je imel Svet za notranje zadeve pri OLO M. Sobota svojo redno sejo. Težišče posvetovanja je bilo tokrat v problematiki o javnem redu in miru v okraju, ki je močno združena s pijančevanjem.

Največ motenj javnega miru povzročajo pretepi, ki pa so navadno posledica čezmernega zavživanja alkoholnih pijač. V lanskem letu je bilo prijavljenih 159 takih primerov. To seveda niso vsi. V mnogih primerih se pijani pretepači pobotajo, ko se iztreznijo, dobro vedoč, da bi bili vsi kaznovani, če bi prišlo do prijave. V večini primerov so se stepli mladi fantje, ki se od alkohola razgreti in ne več razsodni zaradi malenkostnih zadev sporečejo in stepejo. Pred eno uro še morda dobri prijatelji, si v vinjenosti stoje z nakaženimi obrazi kot najhujši sovražniki nasproti, se udarijo in le prepogosto se zabliska nož z vsemi usodnimi posledicami. Nekaj kozarčkov vina ali drugega alkohola preveč, je usodnega pomena za celo življenje. V mnogih primerih so svojci objokovali smrt sina, moža, očeta. Alkohol je povzročitelj žal le premnogih družinskih tragedij.

Administrativni ukrepi naših oblasti so vsekakor prešibki, da bi se pijančevanje odpravilo ali vsaj omejilo.

PROTI PIJANČEVANJU BI MORALI ZAČETI S KREPKO AKCIJO

s skupnim delom vseh množičnih organizacij. Del takšne akcije bi naj prevzela ljudska oblast s strogo zahtevo po doslednem izvajanja zadevnih odločb, ki jih je izdala. Sem spada odločba, s katero je prepovedano in kaznivo dajati pijanemu gostu še nadalje pijačo. Tudi mladoletnikom se ne sme dajati v gostinskih obratih alkoholnih pijač. Odločba je torej popolnoma v redu, treba se je bo le strogo držati.

V borbi za večji promet in dobiček, se pa marsikdaj eno ali drugo spregleda. Najdejo se pa še gostilne, kjer dobijo pijane osebe pijače, kolikor je hočejo. Opit človek pač ne gleda ne na kvaliteto, ne na ceno pijače.

In mladoletnik? Kdo pa kontrolira njegovo starost! Nihče! Res pa je, da je le vedno več gostincev, ki bodisi iz lastnega interesa, bodisi da le upoštevajo predpise, mladoletnikom in pijanim osebam ne dajejo alkoholnih pijač.

ZA MLADINO NAM GRE . . .

Starejše, alkoholu vdane ljudi se pač ne bo dalo spreobrniti. Misliti pa moramo na našo mladino, na njeno in našo bodočnost. Tu je treba zastaviti vse sile, da jo obvarujemo pred pogubnim pijančevanjem. Najnevarnejša doba za mladino je, ko zapusti šolo in je pogosto prepuščena samemu sebi. Le prelahko zaide na stranpota pod vplivom slabe okolice. V vsem — dobrem in slabem — posnema odrasle. Brezdelje, dolgočasje, pohajkovanje privede mladega človeka prej ali slej v družbo razuzdancev, ki se običajno zbirajo po gostilnah. V tej dobi morajo vse organizacije, vsi ljudje, ki jim je mladina in njena bodočnost pri srcu, napeti vse sile, da jo obvarujejo pred pijančevanjem in ji pomagajo na pravo pot v lepo bodočnost.

Telovadne in športne organizacije imajo na svojem področju dovolj prilike mladino pritegniti, kjer se bo tudi lahko razvedrila in prijetno izkoristila svoj prosti čas. Zaposlitev mladine pri telovadbi- športu, igrah, šahu, petju itd. bo odvračala mladino od posedanja po gostilnah. Zaživela bo polno življenje lepše vsebine. In tudi pretepaško obračunavanje med fanti po vaških gostilnah bo le še bolj redko.

Poleg vsega navedenega pa je še vedno nujno potrebno, da družba sama nastopa proti nepravilnostim in neupoštevanjem predpisov v gostinskih obratih in da prekrške tudi prijavlja. Gostinsko osebje pa se bo že moralo polagoma prikopati do tega, da mu bo gost ljub in drag, če tudi pije za okrepčilo le malinovec, kavo ali mleko. Za vzgled naj bam bodo severnjaki, ki uživajo pri obedu ali večerji namesto alkohola mleko.

Oblast sedaj ne izda dovoljenja za prirejanje zabav in veselic v krajih, kjer je bil pretep. Takšen ukrep je zelo umesten in kaj dobro vpliva tudi na gostilničarje in prireditelje veselic po drugih krajih.

BERAČENJE

Beračenja v soboškem okraju še nismo popolnoma zatrli. Največ prestopkov zaradi beračenja imajo na vesti ciganke. V Soboti sicer ne upajo prosjačiti, zato pa tembolj izkoriščajo lahkovernost gospodinj na vasi, kjer so večkrat že kar nasilne. Gospodinji grozijo, da ji bodo svinje in kokoši poginile, če jim ne dajo malo moke, masti ali kaj drugega. Običajno taka grožnja zaleže in ciganka dobi zaželeno, vedno pa tudi ne.

Po zakonu pa se ne kaznujejo samo one osebe, ki prosjačijo in beračijo, temveč tudi tisti, ki beračenje podpirajo, torej tiste osebe, ki prosjakom dajejo. Lansko leto je bilo več oseb kaznovanih, ker so dajale beračem in tako beračenje podpirale. V vasi, kjer je že bil kdo kaznovan, beračI in ciganke ne prihajajo več, ker ničesar ne dobijo. Ljudje so se spametovali. Danes ni treba nikomur beračiti. Če je kdo še za delo sposoben, ga lahko dobi, kdor pa ne more več delati, za tega pa je tudi preskrbljeno.

PRIJAVE IN ODJAVE

Ljudje se selijo iz kraja v kraj, v mestu iz ene ulice v drugo. Pri tem pa pozabljajo ali pa ne vedo, da se morajo na starem mestu odjaviti, na novem pa prijaviti. V letu 1954 je bilo v soboškem okraju 97 oseb kaznovanih, ker se niso prijavile oziroma odjavile.

Lendavski tehniki na dobri poti

Komaj deset mesecev je minulo, ko so se v Lendavi zbrali člani Ljudske tehnike in spet pričeli delati. To ni bilo lahko, kajti stari odbor je delo v društvu popolnoma zanemarjal, poleg tega so pa posamezni člani skrbeli le za svoje koristi. Tudi množične organizacije in ljudski odbor niso pomagali društvu, ki je tako životarilo skozi več let, dokler ni nanovo zaživelo. In tako že sedaj lahko opazimo prve plodove, ki so še sicer skromni, vendar nam že obetajo večje uspehe.

Ko si je društvo uredilo prostore, so takoj pričeli z raznimi tečaji. Od oktobra sem imajo tečaj radioamaterji, imeli so ga tudi člani avto-moto sekcije, toda dela niso mogli zaključiti, ker niso imeli potrebnega avtomobila. Tudi člani foto-amaterske sekcije so bili pripravljeni in voljni delati, dokler jim niso odvzeli prostorov in aparata za povečavanje; zato je pa sedaj delo bolj individualno.

Društvo ima tudi agrotehnično komisijo, ki pa bo morala svoje delo omejiti najprej na samo Lendavo in ga šele potem razširiti tudi na okolico. V svoje vrste bo pa moralo privabiti tudi čimveč mladine, ki bo tako našla pot do zaželjenega poklica.

Radgončani in šola

Solski odbor nižje gimnazije v Gornji Radgoni je sklical za preteklo nedeljo roditeljski sestanek, katerega se je udeležilo lepo število staršev radgonskih gimnazijcev, saj je bila dvorana v Zadružnem domu skoraj premajhna za vse udeležence.

Sestanek je otvoril tov. Plut, predsednik šolskega odbora na nižji gimnaziji, in v krajše govoru pojasnil staršem naloge šolskega odbora in jim predstavil tudi njegove člane. Med nalogami, ki jih je odbor že uresničil, je omenil prepoved obiskovanja filmov, ki kvarno vplivajo na mladino, in organizacijo kurentovanja, ki ga je na gimnaziji organiziral šolski odbor s pomočjo učiteljstva.

Sestanek je nadaljeval vodja gimnazije. Govoril je o rasti osebnosti mladega človeka v dobi obveznega šolanja. Morda se bo ta ali ona misel prijela kakšnega roditelja pri njegovem odgovornem vzgojnem delu.

Starše so tudi zelo zanimali učni uspehi, ki so jih dosegli njihovi otroci v prvem polletju tekočega šolskega leta. Analiza uspehov je pokazala neverjeten napredek v primerjavi z učnimi uspehi ob istem času v lanskem letu. Starši so sprejeli to ugotovitev z veseljem in željo, da bi bili uspehi še boljši ob koncu šolskega leta.

Predsednik šolskega odbora je govoril pred zaključkom sestanka tudi še o potrebi gradnje novega šolskega poslopja, pod katerim naj bi našle streho še ostale radgonske šole: vajenska, glasbena in osnovna šola.

Skoraj pri vseh točkah dnevnega reda so se starši zadržali, se živahno pomenkovali in dajali predloge za čimbolj uspešno delo pri težavnem vzgojnem poslanstvu.

Prihodnji skupen roditeljski sestanek bo aprila, v mesecu marcu pa naj bodo razredni roditeljski sestanki, na katerih se naj starši pomenijo še bolj individualno o učnih uspehih svojih otrok. -rko

Gančani

V letošnji zimi se lahko pohvalijo tudi v Gančanih. Tečaj PLZ je gotovo dosegel velik uspeh, saj ga je obiskovalo čez 100 ljudi, med njimi tudi precej žena. Vaščani so se za predavanja zelo zanimali in v kratkem času osvojili precej koristnega znanja. Za dobro organizacijo gre zahvala učitelju tov. Alojzu Sadlu in ostalim prosvetnim delavcem v vasi. Ob koncu tečaja so obiskovalci imeli družabni večer.

Poštni sli in službena kolesa

Tudi naša pošta ne zaostaja v naglem tempu splošne gospodarske in kulturne obnove po osvoboditvi. Še več: v marsičem celo prednjači in se oprijema novih metod dela, da bi se kar najbolj približala ljudstvu. Ukrepi pa, s katerimi izboljšujemo poštno službo, so v javnosti vedno ugodno sprejeti.

Dostavna služba je že dalj časa predmet živahne razprave v kolektivih naših poštarjev, saj po svojem značaju bistveno vpliva na razvoj dejavnosti in ugled te velike ustanove. Da bi poštne pošiljke prišle čimprej v roke ljudem, je podjetje za PTT promet dodelilo nekaterim poštam službena kolesa, ki so sicer slabše kakovosti, vendar pa je začetek storjen in je že dal pozitivne rezultate. Menim, da bi bilo to akcijo treba razširiti na vse one kraje, kjer so za to podani pogoji.

Pošta se drži načela, naj bo vsaka pošiljka čimprej dostavljena v roke naslovniku. Če se tega načela strogo držimo pri sprejemanju in odpravljanju pošte, potem ga ne smemo puščati v nemar pri dostavljanju pošiljk. Primer! Dostavljalec pri enem obhodu izroča pošto v treh ali štirih vaseh, s pešačenjem pa se čas njegove poti podaljša za tri ali štiri ure, ki bi mu zadoščale, da bi lahko obredel še nekaj krajev. S takim načinom dostave pa se odmika od poslanstva pravega ljudskega poštarja, saj se mu vedno mudi naprej in se s svojimi strankami sploh ne more kaj več pogovoriti. Dostavljalec pa je danes obremenjen tudi z drugimi dolžnostmi (prodaja znamk, sprejem pošiljk, dajanje odgovorov na mnoga vprašanja), za vse to pa potrebuje čas in zopet čas, sicer ne more biti pravi svetovalec svojim ljudem. Ta prepotreben čas pa mu lahko prinese le službeno kolo, ki ga hitreje ponese od hiše do hiše, od vasi do vasi. *Pijo*

Posnemanja vredna pobuda

Zadnje pismo pridnih igralcev KUD »Miran Šumenjak« iz Dokležovja nas je zelo presenetilo; dobili smo ga sicer nekoliko kasno, zato ga nismo mogli objaviti že v zadnji številki, vendar pa bo prav, če tokrat obelodanimo njegovo vsebino: dokležovski igralci tekmujejo v počastitev desetletnice osvoboditve pokrajine, tekmujejo z Moliérovo komedijo »Prevarant gospod soprog« in Maeterlinksovo tragedijo »Zadnje ure življenja«, zato vabijo vse vrstnike v Pomurju, da jih posnemajo.

Drugič: kdo ima prav?

V predzadnji številki našega lista je bilo objavljeno pismo kmetijskega tehnika tov. Darka Rožmana, ki je ovrgel nekatere podatke v članku »Dosedanji uspehi obnove prekmurskega sadjarstva«, objavljenem v 6. številki našega tednika. Kot avtor tega članka pa je tov. Rožmanu odgovoril ing. tov. Lado Jerše, ki med drugim navaja:

Iz zapisnikov pri Tajništvu Sveta za gospodarstvo OLO M. Sobota je razvidno, da so kmetovalci lani novembra poslali 37 prošenj za obnovo sadovnjakov.

Če računamo, da bo vsak prosilec obnovil 1 ha strnjenega nasada — kar je tudi dolžan storiti, če hoče dobiti privolitev Sveta za gospodarstvo in uživati ugodnosti pri nakupu sadik — potem kaj lahko pridemo do zaključka, da je ali pa bo v kratkem obnovljenih vsaj 37 ha sadovnjakov v gospodarskem letu 1954/55.

Vest o 37 ha obnovljenih vinogradov ni nova. Da je temu tako, je že večkrat priznal tudi tov. Emerik Šiftar, agronom pri OZZ M. Sobota. Tudi predsednik OZZ tov. Koloman Korpič to zatrjuje v članku »Kako je z zadružništvom v Prekmurju« (Slovenski poročevalec št. 29 z dne 5. februarja 1955).

Vsi lastniki novih nasadov so dobili od OLO M. Sobota brezplačne sadike. Če zdaj vse sadike še niso posajene, so pa le na domovih lastnikov ali v vrtnariji Kmetijskega gospodarstva M. Sobota. Tam namreč čakajo zaradi slabe organizacije razdeljevanja na spomladansko saditev.

Ing. Lado Jerše

in tretjič . . .

Prispevek podpisanega smo objavili zaradi tega, da mu damo zadoščenje spričo poprej objavljenega pisma tov. Rožmana. Iz pisanja obeh tovarišev pa vejejo osebna nasprotja, zato so tudi njuni članki prerasli okvir strokovne polemike, kateri bomo v našem tedniku vedno dali svoje mesto, in zašli v neko skrajnost, ki ima svoj izvor v osebni užaljenosti in razprtijah.

Da se bomo razumeli: smo za javno polemiko, ki koristi naši javnosti, ne pa za objavljanje malenkostnih zadev, ki jih prizadeti lahko odstranijo z medsebojnimi razgovori. Tudi omenjena tovariša bi se lahko osebno sporazumela, če bi imela malo več dobre volje, saj delata oba v eni pisarni in opravljata iste poklicne posle. Radi pa bomo vedno objavljali prispevke z resno vsebino, prispevke, ki bodo našim bralcem in naročnikom — večinoma kmetovalcem — tudi nekaj koristili in jim pomagali pri napredne kmetovanju.

Uredništvo

Izpred sodišča

NEDOVOLJENO TRGOVANJE

Domitrica Štefan iz Ižakovec se je bavil z nedovoljenim prekupčevanjem. Kupoval je živino po obmurskih vaseh in jo zopet z dobičkom prodajal. Okrožno sodišče v Mariboru ga je obsodilo na 18.000 dinarjev kazni.

PRETEP

45-letni Josip Rogač iz Nuskove je v domači kuhinji napadel v prepiru svojega brata Viljema in mu prizadejal telesne poškodbe na rebrih in na levem stopalu. Okrožno sodišče mu je odmerilo 1 mesec in 15 dni zapora ter povrnitev potnih stroškov in stroškov za zdravljenje.

OBREKOVANJE JE DRAGO

Že 58 let stara Adela Grah iz Vidomec je v decembru lanskega leta pri javnih delih hudo razžalila celotni občinski odbor pri Gradu in posamezne odbornike. Oklevetala jih je s prostaškimi izrazi. Okrajno sodišče v Soboti ji je odmerilo 5000 din kazni.

Tudi rogaševski kmet Jože Bertalanič je obrekoval F. A., češ da je kradel deske, kar pa je bilo vse izmišljeno. Zato bo plačal 1500 din kazni in vse stroške.

NE PRODAJAJ BOLNE ŽIVINE!

Janez Kolmanič, kmet iz Borejec, je imel tuberkulozno kravo, ki jo je prodal nekemu kmetu v Borejcih. Bolna krava je temu okužila še zdravo kravo. Kolmanича je okrajno sodišče kaznovalo s 4000 din pogojno za eno leto. Po zakonih namreč ni dovoljeno prodajati bolne živine za rejo, ampak le za zakol.

DRAG PREPIR

Krojaški pomočnik Ludvik Katona in kmet Franc Vogrinčič, oba iz Tropovec, sta se v gostilni Geder prepirala in obkladala z najrazličnejšimi grdimi izrazi. Vogrinčič je še v podkrepitev zmerjanja zasadil nož v mizo. Okrajno sodišče je vsakega kaznovalo z večjo denarno vsoto.

Športni dan soboških gimnazijcev

Dolgo je bilo tako muhasto vreme in vendar je le zapadel tako pričakovani — posebno za soboške dijake — sneg. Sedaj so torej lahko vzeli svoje smuči in sanke in 25. februarja odpotovali z vlakom v Mačkovce.

Smučarji so si izbrali svoje terene, sankači svoje in tako so uživali lepo zimsko naravo v zdravem zraku. Bilo je padcev, udarcev, kozolcev in zlomov — smuči in sank namreč — vendar so se zvečer nasmejani in vedrih obrazov vrnili v Soboto.

Smučarsko tekmovanje na Planici? Ne! — Le zimski športni dan dijakov soboške gimnazije v okolici Mačkovec na Goričkem.

Rakičanci, ali res nimamo drugih skrbi?

Če greš v teh dolgih zimskih večerih proti rakičanskemu zadružnemu domu, vidiš, da je tam precej živahno. V enih prostorih so predavanja iz kmetijstva in tečaj PLZ, v drugih pa je zadružna gostilna. V njej se zbirajo vaški možje in ko prisluhneš njihovi govorici, marsikaj zveš. Tako sem tudi sam pred kratkim iz burnega prerekanja spoznal, da pri njih teče »velika« pravda zaradi ukinitve že nad sto let stare peš poti. Zadeva me je živo zanimala in ko sem spraševal še ljudi, sem dobil nekaj podatkov in sklenil, da o tej »pomembni« stvari napišem nekaj vrstic.

Kmetje Filo F., Jančar S. in Gjerek K. so se domenili, da bodo zaprli peš pot. To pa seveda ne gre kar tako, kajti odločilno besedo še mora izreči odbor volivcev. Na zadnjem so se res začeli o tem pogovarjati, toda ta sklep »trojice« so zavrgli. Potem je bil nekoliko časa mir. Vendar tem trem ta stvar ni mogla iz glave. Zato so se spet sestali in sklenili, da bodo šli za svoj predlog po vasi pobirat podpise, ki bi jih potem predložili Mestnemu ljudskemu odboru kot sklep volivcev. Da bi akcija čimbolj uspela, so si razdelili vas in sicer tako, da je vsak šel v tisti del, kjer ima največ prijateljev in sorodnikov. Toda pokazalo se je, da to nabiranje ni tako lahko. Ko je Filo F. prišel k enemu večjih kmetov v vasi, ta ni hotel podpisati, ker pač tudi sam hodil po tisti stezi. Toda Filo ga je s pregovarjanjem k složnosti slednjič le pridobil. Tudi sosed mlatilničar ni bil prav voljan podpisati, toda iz bojazni, da bo oni potem z drugimi opravil mlačev, je tudi podpisal. Ta tako je šlo od kmeta do kmeta, od soseda k sosedu, sedaj se pa vsi tolčejo po prsih zaradi nabranih podpisov in menijo, da je to sklep volivcev, ker jih je podpisalo več kot polovica.

Na žalost pa moram povedati, da so v Rakičanu v teh zimskih mesecih ceste tako blatne, kot verjetno nikjer drugod. Seveda bi se to dalo urediti, če bi vsi za to skrbeli in tako hoteli in se trudili izvesti sklepe, sprejete na zadnjem zboru volivcev. Toda ne. Mnogim so ljubše in potrebnejše take akcije, kajti drugače bi morali nasipavati ceste z gramozem in skrbeti tudi za urejevanje drugih problemov.

Za zaključek bi omenil le to, da v naši vasi nekatere spet začenja prevzemati duh »velikih« in da bi ti spet radi vodili vas in sicer tako, da bi pri tem imeli sami največ koristi. C. Š.

Gasilci v Stanjevcih

Tudi stanjevski gasilci si že dolgo želijo zgraditi gasilski dom. Pripravili so opeko, vaščani pa so jim na zboru volivcev obljubili les. Pomagali jim pa bodo tudi s prostovoljnim delom. Izvolili so pripravljalni odbor, ki bo vodil vsa dela.

Primanjkuje jim pa denarja, ki bi ga rabili za nakup strešne opeke, cementa in drugega materiala. Zato so se odločili, da bodo priredili »Borovo gostivanje«, dobiček pa namenili za gradnjo doma. Pomagala jim bo tudi KZ v Petrovcih, ker ima 42% vseh članov prav iz Stanjevec. Tako bodo z združenimi močmi zgradili dom, ki jim je tako potreben.

Ižakovci

Naša vasica je v letih po osvoboditvi v marsičem napredovala. Vaščani so dobili elektriko, postavili so tudi večje število novih zgradb, kar je mnogo spremenilo zunanji videz naselja.

Vse premalo pa je bilo storjenega na prosvetnem področju, tako menijo mnogi vaščani. Ižakovci so bili pred leti znani daleč naokoli, saj so imeli dobro dramsko skupino. Starejši igralci so voljni delati tudi sedaj, vendar bi pri tem potrebovali več pomoči. Seveda bi bilo pravilno, da bi se za njihove želje pozamala tudi SZDL.

Malo več so storili gasilci, katerih društvo šteje 57 članov. Vendar imajo tudi oni težave. V vasi bi bil potreben večji gasilski dom. Ogrevajo se za to, da bi že letos začeli z delom in vsaj zabetonirali temelje, če jim večjega uspeha ne bi dopuščale finančne zmožnosti. -ce

Dolgovaške gorice

Občni zbor PGD je pokazal, da je delo v preteklem letu zelo poživelo. Med drugim so se s pomočjo vaščanov vsaj delno rešili finančnih skrbi in težav, ki so nastale pred dvema letoma zaradi neuspeha tombole.

Društvo pa je treba povečati z novimi aktivnimi člani, kajti danes jih je le dvanajst, kar je pa vsekakor premalo za tako naselje. —ce

Še enkrat o soboških kolektivnih gostiščih

Na pobudo Okrajne gostinske zbornice v M. Soboti je bil zadnji teden sklican posvet, katerega so se udeležili zastopnik uredništva našega lista, tržni inšpektor pri LOMO, predsednik gospodarskega sveta LOMO tov. Joža Puncar in zastopniki v članku, objavljenem v predzadnji številki našega tednika pod naslovom »Kakor gnojni tvori na živem telesu«, prizadetih kolektivnih gostišč. Razpravljali so predvsem o vsebini že omenjenega članka.

V razpravi o poslovanju prizadetih kolektivnih gostišč so prišli navzoči do zaključka, da trditve, ki se v članku nanašajo na te gostinske obrate, niso točne in da jih ni moč podkrepiti z dokazi, kakor tudi, da po svojem značaju — namenjene so bile za interno uporabo v krogu ljudi, ki se ukvarjajo s problemi gostinstva v Prekmurju in njegovem upravnem središču, ne pa za javnost — ne sodijo v časopisni članek s takim naslovom, ki je lahko opravičljiv le za težje motnje in nepravilnosti v našem gospodarstvu. Napaka je bila v tem, da je uredništvo lista v članku z neprimernim naslovom vrglo v en koš kolektivna gostišča, katerim objavljenih očitkov ni moč dokazati, težje šušmarje, zasebne trgovce in očitne kršitelje naših zakonskih predpisov. Kolektivna gostišča si take ostre javne graje, kot je opravičljiva za druge težje primere, niso zaslužila, saj v njihovem poslovanju ni bilo zabeleženih nobenih takih slabosti in dejanj, ki bi opravičevala trditve v že omenjenem članku.

Navzoči so menili, da je javna kritika potrebna in koristna, kolikor temelji na realni in konkretni osnovi, je brez dvomljivih zaključkov in kolikor vsestransko osvetli probleme v določeni panogi gospodarstva.

Košarkarji soboške gimnazije se pripravljajo . . .

Kdorkoli pride popoldne v soboško gimnazijo, mu najprej udari v ušesa udarjanje žoge ob tla. Ali igrajo kako tekmo ali je pa samo trening, vendar žoga gre iz rok v roke, pa zopet ob tla in zopet na koš.

Tako je v gimnazijski telovadnici že od začetka šolskega leta, ko se je začelo prvenstvo med razredi. VII. razred je dosegel med šestimi udeleženci I. mesto. Najboljši strelci tega prvenstva so bili Ivanič, Velnar in Belinger, ki so vsi dosegli nad 100 košev.

Prvenstvo se je končalo in izbrano moštvo je začelo trenirati. Sprejeli so goste iz Celja. Pomerili so se moški in ženske v štirih tekmah. Rezultati so bili: ženske 28 : 19 in 24 : 17; moški pa 79 : 61 in 44 : 40. To so le tesni porazi in če pomislimo, da je celjska gimnazija ena najboljših v Sloveniji, lahko rečemo, da tudi naši dijaki lepo napredujejo.

Večkrat so že igrali tudi z akademiki in vselej dosegli ugodne rezultate. Ob obletnici Prešernove smrti pa so odigrali turnir. Prvo mesto so osvojili akademiki z 9 točkami in koš razliko 161 : 86. Najboljši igralec tega turnirja je bil prof. Titan, ki je tudi dosegel največ košev, nastopal pa je za skupino akademikov. Dvoboj so odigrali tudi s ptujsko gimnazijo in zmagali 112 : 46, v odbojki pa so izgubili z 2 : 0.

Sedaj pa nobene tekme več, žoga pa se zmeraj udarja ob tla. 5. in 6. marca prireja »Železničar« iz Maribora košarkarski turnir. Sodelovale bodo vse skupine severno od Celja. Torej zato take priprave! Konkurenca bo močna, vendar pa gimnazijci lahko računajo na četrto ali peto mesto.

Prof. Titan jim daje navodila, jih opozarja na napake in jih skuša odpraviti. Povsod je tako, da žanjejo vso slavo le igralci, če zmagajo, vendar pa tukaj ne smemo pozabiti ravno na prof. Titana, ki jim s svojimi nasveti mnogo koristi.

5. marca zjutraj bodo torej odpotovali v Maribor najzaslužnejši košarkarji: Ferjan, Ivanič, Sumak, Velnar, Krajčič, Belinger, Goldinsky, Polak in po vsej verjetnosti še Časar in Kureš. Kot skupinski in tehnični vodja pa še prof. Bezjakova.

Košarkarji imajo sedaj možnost, da pokažejo svoje sposobnosti in po tolikem delu se lahko nadejajo uspeha.

Kako je nastalo hibridno seme?

Hibridno seme je nastalo z namernim križanjem sort in različkov, ki niso med seboj v sorodstvu. S križanjem že v prvem potomstvu pospešimo rast celic, iz katerih je sestavljeno tkivo rastlin. Tako se poveča število celic, pa tudi njihova velikost. Posledica tega je, da so rastline bujnejše in višje, listje je daljše in širše, korenine so obilnejše in številnejše, bolje prepletajo zemljo in močneje črpajo iz zemlje rastlinsko hrano in vodo. Rastline so odpornejše proti boleznim in med njimi je manj spačkov in jalovcev. Spričo tega je rodovitnost hibridnih rastlin večja in tudi zorenje je ugodnejše.

Toda hibridno seme zadrži naštete prednosti le eno leto. Že drugo leto se bujnost in rodovitnost rastlin zmanjšata za polovico, tretje leto pa se že skoro popolnoma izenačita z lastnostmi staršev. Zato je pri uporabi hibridnega semena važno pravilo, da moramo seme vsako leto menjati, zato pa ga je treba načrtno pridelovati.

Ing. L. J.

Turnišče

Slabo vreme in sneg sta v zadnjem času marsikje ustavila delo pri elektrifikaciji. Vaščani Turnišča so v zadnjih tednih delali z veliko paro. Trasformator in drogovi že stojijo od lani. Največji problem so bila strešna stojala. Hoteli so jih nabaviti nekje na Hrvaškem in so tudi z dobaviteljem sklenili pogodbo. Vse pa kaže, da jih je ta dober človek hotel malo potegniti ali pa na lahek način priti do denarja. Mnogi vaščani se sedaj upravičeno jezijo in godrnjajo. Kljub temu pa pravijo, da bo v čast delavskemu prazniku — 1. maju zasvetila električna luč tudi v njihovem kraju.

-ce

Hrastje-Mota

Delo v poslopju nove železniške postaje se bliža kraju. Naše prebivalstvo ga spremlja z velikim veseljem, saj bo poslopje velika pridobitev za ta okoliš in njegovo soseščino.

Posebno zadovoljni pa so še delavci, uslužbenci in dijaki, ki se vsak dan vozijo z vlakom v Radgono ali v Ljutomer. Zdaj jim ne bo treba več čakati in prezebavati na prostem, v poletnih mesecih pa bodo našli v poslopju zatočišče pred žgočim soncem in dežjem.

Ko pa bodo zgradili še cesto, ki bo povezovala M. Soboto in Videm ob Ščavnici, bo postajno poslopje še pridobilo na svojem pomenu.

L. V.

Beltinci

Delavni beltinski telovadci še vedno čakajo, kdaj bodo dobili za svoje delo potrebne prostore, ki so jim jih že pred več tedni obljubili, vendar pa sedaj zahtevajo za njih odškodnino. Tega pa društvo seveda ne zmore.

—ce

V bolnišnici sta iskala pomoč

Nogo si je zlomil na borovem gostüvanju v Stanjevcih 45-letni Janez Beznec iz Mačkovec. Neki znanec ga je namreč sunil preko gostilniških stopnic. Kaj je bil povod in namen tega sunka, ne vemo.

Konj je vgriznil Ivana Gelda iz Velike Polane, ko ga je napajal. Rana na levi rami je precej huda.

MAM'ZELLE NITOUCHE

Posebna predstava znane operete Mam'zelle Nitouche za učiteljstvo bo v soboto 12. marca ob 14. uri v Domu Partizana.

Človek se izkaže v nesreči

Pretekli teden zvečer so se ljudje vračali iz kina proti domu. V ulici Stefana Kovača so videli ležati starejšega moža — imel je približno 60 let — ki se je vračal od sorodnikov in je na poti obnemogel od slabosti. Nihče od mimoidočih se ni zmenil za onemoglega starca. Med številnimi obiskovalci kina ni bilo nikogar, ki bi pomagal revežu v nesreči. In tako je ležal brez pomoči naprej, dokler niso prišli tjakaj naši vojaki in mu edini pomagali, da je prišel znova k sebi.

Kaj več o tem je — odveč!

Tedenski koledar

Nedelja, 6. marca — Danica
Ponedeljek, 7. marca — Tomaž
Torek, 8. marca — Bojanka
Sreda, 9. marca — Frančiška
Četrtek, 10. marca — Viktor
Petek, 11. marca — Krištof
Sobota, 12. marca — Gregor

GIBANJE SONCA — vzide: 11. marca ob 6,24 uri, zaide: ob 18,01 uri. Dolžina dneva: 11 ur in 37 minut.

LUNINE MENE: v torek, 8. marca ob 16. uri in 41 minut polna luna.

SPOMINSKI DNEVI:

6. 1836. — Rojen v Podsmreki pri Velikih Laščah pesnik in pisatelj Josip Stritar.

7. — Umrl na Dunaju Franc Miklošič, eden največjih slovenskih jezikoslovcev.

8. Mednarodni dan žena; 1910. — Na mednarodni konferenci socialistk je bil na predlog Klare Zetkin proglašen 8. marec za praznik naprednih žena.

9. 1945. — Bombardiranje Ljubljane.

10. 1601. — Progoni proti protestantom na Slovenskem. Reformacijska komisija ljubljanskega škofa Tomaža Hrena je požigala slovenske protestantske knjige na Gorenjskem, porušili so protestantsko cerkev v Radovljici in razstrelili lutrovsko »sinagogo« v Begunjah.

11. 1942. — Italijani so ustrelili v gramozni jami v Ljubljani 10 slovenskih talcev.

12. 1944. — Predsedstvo SNOS je ustanovilo na osvobojenem ozemlju Denarni zavod Slovenije.

12. 1943. — Proces proti skupini, ki je v letu 1941 podpirala skupino narodnega heroja Stefana Kovača - Marka.

Najlepše darilo rojakom v tujini — »OBMURSKI TEDNIK« Naročajte jim ga!

ŠAH

M. SOBOTA

SAHOVSKA SEKCIJA MKUD »DANE SUMENJAK«

na Ekonomski srednji šoli v M. Soboti — ustanovljena je bila leta 1955 — je imela v minulem letu kar 20 prireditev: 5 dvobojev za prvenstvo, 3 prijateljske dvoboje, 8 brzoturnirjev, 1 turnir za prvenstvo, 1 turnir četrtokategornikov, 1 kvalifikacijski turnir in 1 simultanko. V štirih dvobojih so zmagali, v treh pa zgubili. Na turnirju za prvenstvo sta zmagala Korošec in Kološa, ki si delita 1. in 2. mesto. Na kvalifikacijskem turnirju je zasedel prvo mesto Červek. Na brzoturnirjih so zmagali: Režonja trikrat, Kološa dvakrat, po enkrat pa Korošec in Prelec.

Pri vseh prireditvah je sodelovalo 310 šahistov. Odigranih je bilo 1731 partij. Na okrajnem prvenstvu je sekcija zasedla 4. mesto. Po številu prireditev je v mariborskem okrožju na 14. mestu, kar je za sekcijo zelo lep uspeh.

Agilna šahovska sekcija bi imela še lepše uspehe, če ji z ozirom na visoko število članstva ne bi primanjkovalo šahovskih garnitur, ima jih le šest. Sekcija namerava v tej sezoni povečati število šahistov, zbuditi zlasti med dijakinjami več zanimanja za igro in s sistematičnim študijem izboljšati njeno kvaliteto.

LENDAVA

V tretjem kolu moštvenega šahovskega prvenstva so se srečali v drugi skupini šahisti iz Turnišča in Lendave. Zmagali so Lendavčani z rezultatom 5:3, kar je za turniške šahiste vsekakor uspeh.

V drugi skupini so že končani šahovski dvoboji. Prvak je Lendava, potem pa sledijo Lipa, Črensovci in Turnišče.

Gimnazijski šahisti so pretekli ponedeljek v Krogu premagali domačine z rezultatom 6:2, pred tem so pa zgubili s šahisti iz Černelavec z rezultatom 5,5 : 2,5.

Dvoboj med šahisti od Grada in Kuzme se je končal 5:5 v korist prvih. Kljub tej zmagi pa položaj Grada v končni lestvici še ni jasen in bo odvisen od nadaljnjih rezultatov, ki jih bodo dosegli šahisti iz Kuzme in Petrovec.

V zadnjem času so aktivni tudi mladi šahisti na lendavski osnovni šoli in nižji gimnaziji. Obe skupini imata redno igralne ure, na gimnaziji so pa že začeli tudi s prvenstvom.

Lendava. V prijateljskem dvoboju so se zadnjo nedeljo srečali domači šahisti in vrstniki SD »Rudar« iz Murskega Središča. Pa zanimivih partijah so zmagali gostje z rezultatom 6:2, kar je za Lendavčane tudi velik poraz. Po dvoboju so odigrali brzoturnir. Sodelovalo je 12 članov iz obeh društev. Prvo mesto je osvojil Stefan Toplak iz Lendave.

Dobrovnik. V zadnjih mesecih je živo tudi med našimi šahisti. Vse kaže, da je mnogo zanimanja med mladimi in tudi odraslimi. V minulem tednu je bila odigrana simultanka na 18 deskah. Zmagal je lendavski šahist Stefan Toplak z 12,5 : 5,5. Da bi se delo še bolj uspešno razvijalo tudi v tem kraju, bi kazalo ustanoviti šahovsko društvo.

—ce

Radgonski šahisti - okrajni prvaki v šahu

Zadnjo nedeljo so se v Radgoni pomerili v šahu ljutomerski in domači šahisti. Gostujoči Ljutomerčani so izgubili šahovsko bitko v razmerju 6:2.

Šahovski dvoboj je bil v okviru okrožnega prvenstva. Zmagovalci posameznih okrajev se bodo srečali na turnirju za prvenstvo v mariborskem šahovskem okrožju. Za okrajno prvenstvo so se priglasila tri moštva: iz Ljutomera, Ivanjkovec in Gornje Radgone. Šahisti iz Ivanjkovec so zgubili dvoboj z Ljutomerčani in Radgončani. Z ljutomerskimi šahisti si niso priborili Ivanjkovčani niti ene točke, zato je kazalo, da bodo prvi tudi z lahkoto opravili z Radgončani.

Toda zadeva se ni zasukala po željah in pričakovanjih Ljutomerčanov.

Radgonski šahisti, ki delujejo v okviru Svobode, so sicer že znani po svojih uspehih na šahovskih bojnih poljanah, vendar take zmage ni pričakoval prav nihče. Zato jim je treba samo čestitati k uspehu, ki, naj jim bo vzpodbuda za nadaljnje delo pri razvoju plemenite šahovske igre. Ljutomerski šahisti pa naj vedo, da pretirana samozavest še ni zadostno jamstvo za uspeh, ki so ga vsekakor pričakovali v Gornji Radgoni.

-rko

PARTIZAN : ŽELEZNIČAR (M) 5:1

Pred kratkim sta se srečali v telovadnici gimnazije odbojkarski ekipi »Partizana« iz Sobote in SD »Železničarja« iz Maribora. Domače moštvo je goste prepričljivo premagalo z rezultatom 5:1.

Obvestilo

V marcu se bo začel redni šoferski tečaj. Interesenti naj se prijavijo do 10. marca t. l. pri tajniku društva (Klajnšček Ciril, Tovarna perila Murska Sobota) zaradi vpisa in nadaljnjih navodil.

Avto-moto društvo M. Sobota.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju srečk 65. kola (Plan II) dne 25. febr. 1955 v Vršcu

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadele dobitek dinarjev
0	100.—
10	400.—
70	600.—
760	3.100.—
49720	30.100.—
051480	100.100.—
214430	30.100.—
437650	30.100.—
657320	40.100.—
9281	3.000.—
289851	40.000.—
529111	40.000.—
579611	50.000.—
630871	40.000.—
6322	3.000.—
460342	40.000.—
3	100.—
23	1.100.—
4113	10.100.—
79723	21.100.—
223423	41.100.—
690283	50.100.—
0644	3.000.—
9544	3.000.—
37814	20.000.—
405014	300.000.—
713934	40.000.—
0795	3.000.—
3163	3.000.—
34113	20.000.—
553353	50.000.—
559963	40.000.—
782073	40.000.—
30406	30.000.—
663186	50.000.—
7	100.—
17	300.—
317	2.300.—
30927	30.100.—
317387	50.100.—
260667	50.100.—
310167	100.100.—
423317	100.300.—
37318	20.000.—
260118	40.000.—
463268	40.000.—
379	2.000.—
0689	10.000.—
01719	20.000.—
427799	40.000.—
633729	1,000.000.—

Skupno je bilo izžrebanih 275.127 dobitkov in dve premiji v skupni vrednosti 53,600.000 din.

KINO

RADGONA. — 5. in 6. marca ameriški barvni film »Onstran Missourija« — 9. marca francoski film »Gospod Ripoise«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. — 5. in 6. marca jugoslovanski film »Nevihta« — 9. marca italijanski film »Čudež v Milanu«.

RADENCI. — 5. in 6. marca ameriški film »Skrivnost jezera obsojencev« — 10. marca ameriški film »Zgodba iz predmestja«.

GRAD. — 6. marca ameriški film »Tramvaj poželenje« — 13. marca francoski film »Praznik«.

CEPINCI. — 6. marca angleški kriminalni film »Rumeni metulj« — 13. marca avstrijski film »Prijatelja«.

LENDAVA — od 4. do 6. marca ameriški film »Steklena menežerija« — 8. in 9. marca italijanska komedija »Kako sem odkril Ameriko«.

»PARK« M. Sobota — od 4. do 6. marca mehiški film »Vedno tvoja« — od 8. do 10. marca angleški film »Črni človek«.

VELIKA POLANA. — 6. marca ameriški letalski film »Hitrejši od zvoka« — 12. marca angleški kriminalni film »Skrivnost sobe št. 19«.

SEJMI

OKRAJ M. SOBOTA: Beltinci v sredo, 9. marca svinjski sejem; Bogojina v torek, 8. marca živinski sejem; Cankova v ponedeljek, 7. marca živinski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 7. marca živinski sejem; Gor. Slaveči v torek, 8. marca živinski sejem; Hodoš v četrtek, 10. marca kramarski sejem; Lendava v torek, 8. marca živinski sejem; Prosenjakovci v ponedeljek, 7. marca živinski sejem; Puconci v sredo, 9. marca živinski sejem; Turnišče v četrtek, 10. marca svinjski sejem.

OKRAJ LJUTOMER: Veržej v ponedeljek, 7. marca splošni sejem.

Pa še nekaj . . .

O povezanosti pojavov

Uslužbenka Narodne banke je bila na nekem tečaju. Hotela je napredovati. Začela je resno razmišljati o povezanosti pojavov.

Lani 31. decembra sem prišel v bančno pisarno. Hotel sem plačati obrok potrošniškega posojila. Tega dne sem namreč dobil plačo, pa sem se bal, da bom na silvestrovanju preveč denarja zapravil. Zato ga je bilo bolje spraviti na varno, pa čeprav moram obrok plačati šele šestega v vsakem mesecu.

Ko sem uslužbenki pri okencu povedal ime in številko tekočega računa, je nekam odšla. Čez nekaj minut se je vrnila in mi zaupno šepnila na uho:

»Oprostite, vi lahko plačate komaj šestega!«

Kaj sem hotel . . . vzel sem klobuk in odšel.

Na silvestrovanju sem zapravil domala ves denar, 6. februarja pa sem plačal anuiteto za januar in februar skupaj.

*

PREROSKA NAPOVED:

Vanča ves leta 1985

Predsednik Kmetijske zadruge obvesti zadružnike na občnem zboru, da izkazuje zadružna trgovina 10.000 din dobička. Člani skorajda ne verjamejo svojim ušesom. — Ob štiridesetletnici osvoboditve preda vaški predstojnik novi most čez Dobel v promet. — Gasilci so v tem letu dobili nove uniforme, za katere so se dolgo borili. — Uredili so vaški studenec s pravimi studenčnimi cevmi. — Obmurski tednik obiskuje vsako hišo, vse ga rado bere. — Tudi električna luč sveti v vsaki hiši in ne bo dolgo, ko bo končana tudi cestna razsvetljava. — Cigani so sami postavili gozdnega čuvaja, ki pazi na to, da nihče ne odnaša drv iz gozda.

—ev

Nekaj za šalo

Knjižničar: Ali vam lahko dam »Nekaj bi vam rad povedal?«

N. N.: Najprej mi povejte, potem pa mi dajte . . .

*

W.: Liza, teta mi je obljubila, da mi bo kupila od Vicki Baumanove »Hotel v Berlinu«.

Liza: Kako pa boš dobila dovoljenje, da boš prišla čez mejo?

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 3. do 13. marca:

Prevladovalo bo nestalno in hladno vreme s pogostimi padavinami, po večini v obliki snega. V nočnem času in tudi mnogokrat podnevi temperatura pod ničlo. Močnejše prehodno povečanje temperature pričakujemo okoli 10. marca.

Pozimi je čas za zatiranje podgan in miši

Ena izmed najhujših nadlog mnogih gospodinjstev in gospodarstev so miši, še bolj pa podgane. Miši je veliko vrst in silno so se razmnožile, zato delajo škodo na raznih krajih in različnih stvareh. Poljske miši uničujejo žitne posevke, deteljišča, krompirjeve nasade, korenje itd. Gozdne miši spet delajo škodo po gozdovih, hišne miši pa v stanovanjskih prostorih.

Vendar poljske in gozdne miši zatirajo razni naravni sovražniki, še bolj pa deževni nalivi, a za hišne miši je največji sovražnik dober maček.

Drugače pa je s podganami. Kjer se te zaplodijo, jim maček navadno ni kos. Kajti njihova gnezdišča in skrivališča so na takih krajih, kamor maček ne more — in pred odraslo podgano mnogokrat zbeži maček, ne pa narobe.

Če se pri hiši razmnožijo podgane, je joj! Z močnimi zobmi razgrizejo pode in strope, stene in omare, da si pripravijo udobna zatočišča ali pa pridejo do hrane. Pri hiši, kjer zagospodarijo podgane, mora gospodinja obupati: podgane odnašajo meso iz shramb, obžrejo kruh, oglodajo sadje v kleti, prežrejo papirnate pokrove konzervnih kozarcev, zelo všeč sta jim tudi korenje in pesa v zimski kleti, pa celo semenice teh rastlin obžrejo tako, da niso več za rabo.

Ker so podgane izredno bistroumne živali, jim s pastmi navadno ne moremo do živega. Če smo imeli z lovom kdaj uspeh, je skoraj gotovo, da ga v drugo ne bomo več dosegli, ker podgane kaj hitro spreviđijo, od kod jim preti poguba. V takem primeru se preselijo na drugo hrano vsaj za toliko časa, dokler se ne prepričajo, da je spet vse varno. Posebno poleti, ko imajo hrane na izbiro, je zatiranje podgan zelo težavno. Mnogo laže jih zatiramo pozimi, ko imajo manj možnosti, da bi prehajale iz enega poslopja v drugo in jim je tudi za hrano teže.

Kot zelo uspešno sredstvo za zatiranje podgan se je zlasti v zimskem času izkazalo polaganje zastrupljenih žitnih zrn.

Tako, s cinkovim fofidom zastrupljeno zrnje kupimo v kmetijski zadrugi ali v lekarni. Prodajajo jih pod raznimi imeni, na primer »Fosfin«, Morkin« in drugimi. Najbolje je zrna potrositi na mesta, kamor podgane prav tisti čas zahajajo na malico, kot n. pr. na sveže naglodano peso ali korenje v kleti, načeta jabolka, klobase ali podobno. Paziti moramo, da pri polaganju strupenih zrn ne zastrupimo sebe ali pa domačih živali, prav tako pa tudi moramo preprečiti, da bi na zastrupljenih predmetih ostala tudi najmanjša sled vonja po človeku. Zato je najbolje, da trosimo zastrupljeno zrnje kar iz škatlice, v kateri smo ga kupili, na naglodane sadove, tako da se ne dotaknemo niti zrn niti plodov, ki bodo za vabo. Trositi smemo samo na mesta, kamor lahko onemogočimo dostop ljudem in domačim živalim za čas, ko bo položeno zastrupljeno zrnje. Najbolje je polagati zrnje pozno zvečer.

Če smo dovolj previdno delali, bomo drugo jutro našli po več mrtvih podgan v bližini položene vabe. Te moramo seveda zakopati, morebitno preostalo zastrupljeno zrnje (navadno ga ne ostane nič) pa spet previdno pobrati in shraniti, tako da ne pridejo nepoklicani do njega in da ne bo nesreče.

V drugo položiti zastrupljeno zrnje na isto mesto skoraj nima smisla, vsaj takoj ne, ker nekaj časa podgan ne bo blizu kraja, ki je bil za nekatere izmed njih tako usoden. Zato položimo zastrupljeno zrnje spet na drugo mesto, kjer pač opazimo sveže sledove njihovih zob.

Tone Bantan

MALI OGLASI

POTUJOČO ŽAGO z elektromotorjem »Simens« 7/5 KS, stikala in kabel, primeren za mlatilničarja — prodam. Lahko tudi vsako posebej. — Maks Vrbanjščak, Cven št. 27, p. Ljutomer.

DVOSTANOVANJSKO HISO v M. Soboti (tudi polovico) prodam. Informacije: Miloša Kuzmiča ulica št. 5.

KOVAŠKO ORODJE, kompletno, prodam poceni zaradi smrti. — Naslov v upravi lista.

POSESTVO, vinograd, gozd, sadonosnik in košenine, prodam. Stanovanjsko, gospodarsko poslopje in vilo posebej. Kupcem se obeta ugodna kupčija. — Ivan Palčič, Kuršinci 55, p. Bučkovci.

LEPO OTROŠKO KOLO za dečka 5 do 12 let, kompletno, dobro ohranjeno, poceni prodam. Vprašati: M. Sobota, Krekova 7, I. nadstr., vrata levo.

ŠIVALNI STROJ, ženski, nov, znamke Singer, radio znamke »Feka Standard« — prodam. Sabo Ernest, M. Sobota, Zvezna št. 10.

VEČJE ŠTEVILO MIZARSKIH POMOČNIKOV sprejmemo takoj v službo. — Mizarsko podjetje »Ledava« v M. Soboti.

PREKLIC. — Podpisana Eva Gergorec, Terezija Gergorec in Terezija Kološa, poljedelke iz Andrejec, obžalujemo in preklicujemo kot neresnične žaljive govorice, ki smo jih 20. januarja izrekle v Andrejcih o tov. Darinki Ratkajevi, učiteljici iz Andrejec, in se prizadeti zahvaljujemo, da je odstopila od kazenske tožbe.

ESPERANTO SE LAHKO NAUČITE z dopisnim tečajem. Prvo lekcijo pošlje proti predložitvi 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva c. 7.

Največja tragedija v zgodovini pomorstva

4

Takoj nato je poslal Bridea h kapitanu s poročilom, da je dobil zvezo s parnikom, ki bo prispel na kraj nesreče najkasneje v 5 urah.

Kapitan je poslušal poročilo, ne da bi odmaknil oko od indikatorja, na katerem je kazalec še vedno polagoma padal.

»Pet ur,« je ponavljal sam pri sebi. »Ali bo Titanic vzdržal toliko časa?« Verjetno je bil drugačnega mnenja. Poklical je Murdocka.

»Murdock, zbudite vse potnike in odredite, naj se vsi člani posadke razen onih v strojnem oddelku, zberejo na krovu. Rešilni čolni naj bodo pripravljeni. Razdelite rešilne pasove.«

Šele ta povelja so streznila prvega častnika. Šele sedaj se je zavedel resnosti položaja. Zato je nemudoma odšel, da izpolni povelje.

ŽENE IN OTROCI, NAPREJ!

Na ladji je zavladal preplah. Ladijski strežniki so begali po hodnikih in tolkli po vratih kabin: »Vstanite, hitro, ladja se potaplja!« V trenutku so bili vsi budni. Napol oblečeni so hiteli na krov.

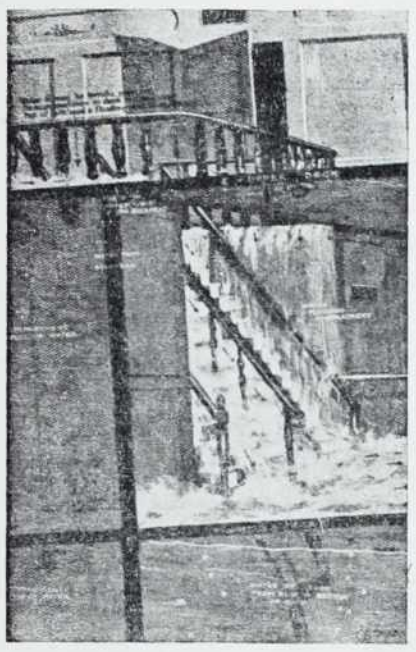

Sedaj ni bilo nikogar več, ki se ne bi zavedal, da bije Titanicu zadnja ura. Z grozo so gledali velikana, čigar sprednji del je bil že do polovice v vodi. Ljudje, ki so prihajali na krov, niso mogli po hodnikih več hoditi, marveč so morali plezati.

Luči pa so še vedno svetile. Tudi markonijev aparat je še vedno pošiljal v eter signale za pomoč. Potniki v salonih so si pripenjali rešilne pasove. S krova pa so sikale neprestano v jasno noč rakete in prosile pomoči. Sirene so tulile in dušile revolverske strele, ki so ubijali tiste, ki se niso hoteli pokoriti ukazu.

Ukaz je bil: »Ženske in otroci, naprej!«

Toda družine, matere, otroci, očetje, se nikakor niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi se morali na tako grozen način ločiti za vedno. Zato so vse bolj pritiskali proti rešilnim čolnom. Rediteljem ni preostajalo drugega kot streljati. V eni minuti je padlo 65 ljudi. Slabotne ženske in otroke je množica pomendrala. Manjka besed, ki bi lahko popisale pretresljive prizore, ki so se dogajali, ko so reditelji s silo ločili žene in otroke od očetov, matere od sinov. Bili so primeri, ko so šle raje vse družine v smrt, kot da bi se ločile.

Veliko nesrečo je preživel tudi slovenski rojak Franc Karun iz Milj pri Kranju. Karun se je vračal iz domovine, kamor je prišel po svojo triletno hčerko, spet nazaj v Ameriko. Ob nesreči se ga je dekletce tako krčevito držalo okrog vratu, da je niso mogli odtrgati od njega. Tako je tudi on z otrokom vred prišel na rešilni čoln. Malo pred svetovno vojno se je Karun vrnil v domovino in njegova hčerka — morda edini še živi slovenski brodolomec s Titanica — še vedno gospodinji na svojem domu.

PEKEL SE JE ODPRL

Strojnica in bunkerji so osameli. Voda je zalila vse kotičke. Od znoja in premogovega prahu očrnele človeške postave so se začele pomikati v zgornje prostore. Ob pogledih na pravljično razkošje teh prostorov so se jim na široko odprle oči, ki so bile doslej vajene le pekoče svetlobe žarečih peči, v katerih žrela so metali premog. Vdrli so v bar in izpraznili vse steklenice, kolikor jih je še ostalo od gostije bogatašev. Vinjeni so začeli razgrajati po krovu in ropati po kabinah vse, kar so preplašeni bogataši pozabili v njih. Zanje ni bilo rešitve. Prav zato so bili predrzni do blaznosti.

To je zmedo na palubi še povečalo. Murdock je brezglavo tekal po krovu in poskušal miriti ljudi iz pekla. Toda kdo se je mogel upreti silam narave! Še Titanic je klonil pred njo!

»Kaj naj storim z delavci, ponoreli so,« je vprašal kapitana.

»Imejte pamet, Murdock, in ne vbadajte se z njimi,« mu je odvrnil kapitan. »Sedaj je čas, da rešimo, kar se rešiti da! Poskrbite, da bodo pripravljeni vsi čolni in razporedite veslače!«

»Vse to je urejeno, kapitan! Toda čolnov je premalo. Častnik, ki skrbi za rešilne čolne, mi je ravnokar sporočil, da je čoln številka 1 odpeljal, še preden je bilo dano povelje, naj se spustijo čolni v vodo V njem je bilo 5 žensk in 4 veslači.

»Kdo je dal povelje za to,« je zahrumel kapitan. Videlo se je, da je močno vznemirjen.

»Mr. Ismay, kapitan,« je odvrnil Murdock. »Tudi on je v čolnu. Preoblekel se je v žensko.«

Trpek nasmeh je zaigral kapitanu okrog usten. Nato je sklonil glavo in molčal. »Videti je bilo, da je bojazljivec,« je premišljeval sam pri sebi.

*

Zadnje čolne so spustili v vodo. Luči so počasi, počasi ugašale. Ladja se je vse bolj nagibala. Markonijev aparat je utihnil. Le godba je še vedno igrala . . .

Okrog potapljajočega velikana se svetlikajo medle luči. Izgleda, kot da bi mu kresnice plesale zadnji, smrtni ples. To so lučke rešilnih čolnov, ki se prebijajo skozi polje ledenih plošč.

Pomoči ni bilo od nikoder. Polagoma se je začel polaščati ljudi strah. Nekdo med njimi ni več vzdržal. Z divjim krikom se je vrgel s palube v morje. Dva, trije, deset, več mu jih je sledilo . . . Morje jih je požiralo. Med temi nesrečniki je bil tudi J. Markun iz Srednje Bele pri Predvoru na Gorenjskem.

Bo rešilni parnik zmagal v tekmi s smrtjo? Vse manj jih je bilo, ki so verjeli v to. Murdock si je pognal kroglo v glavo. Ljudje blaznijo! Le kapitan Smith stoji kakor kip na svojem mostičku, ki še vedno moli iz vode. Val, ki je pljusnil preko ostanka ladje, ga je odnesel s seboj. Toda kapitan Smith je bil star pomorščak. Utrgal se je iz objema valov in se pognal nazaj proti ladji. Ko je z muko priplezal na krov, je držal v rokah napol mrtvega otroka, ki ga je spotoma iztrgal valovom.

Godba je še vedno igrala. Njeni zvoki so prevpili glas kapitana Smitha.

»Odpuščam vas iz službe »White Star Linea« z upanjem, da tudi v tem trenutku ne pozabite, da ste možje in britanski pomorščaki!«

Solze so zalivale kapitanove oči. Ljubeče in s krvavečim srcem je objel zadnje ostanke Titanica . . .

*

Zadnji ostanki Titanica so izginili z morske gladine. Brodolomci so še vedno z zadnjimi močmi skušali uiti smrti. Z zadnjimi močmi so poskušali doseči rešilne čolne. Toda so trenutki, ko ljudje postanejo zveri. Namesto da bi ušli smrti, so se ji vsi tisti, ki so plavali k čolnom, samo še približali. Kajti brodolomci v čolnih so vse, ki so se obešali na čolne, potolkli z vesli, ker so se bali, da bi se čoln prevrnil.

V jasni, zvezdnati noči je na morju, obkroženem od ledenih gora, kraljevala groza. Brodolomcem so se zaradi slane vode vnele oči. Postajali so apatični. Na rešitev ni nihče več mislil.

Nenadoma je vsem zastal dih. Kakor ranjena žival se je pognal Titanic iz morja. Strahovit pok se je razlegel po morju. Kotli in peči so se razsuli. Titanic se je postavil navpično. Toda samo za trenutek — potem pa se je za vedno pogreznil v globino. Za vedno? To bodo pokazala raziskovanja, ki še trajajo.

REŠITEV PRIHAJA

Tišino, ki je zavladala med brodolomci, je prekinil veslač, ki je iznenada zavpil:

»Glejte luč! Rešitev prihaja!«

Luč je prihajala vse bližje. Negotovost se je v trenutku spremenila v upanje, da bodo vendarle rešeni. Krmarji so usmerili svoje čolne proti svetli točki v daljavi in čolni so odpluli rešitvi nasproti.

Ne, to ni bil privid. Svetla točka je dobivala vse jasnejšo obliko parnika, ki je s polno paro plul proti kraju nesreče. Minute so se vlekle kakor večnost. Toda že ob misli na rešitev je postalo brodolomcem topleje pri srcu.

Končno se je parnik ustavil. Bil je 16 tisočtonski potniški parnik, last družbe Cunard »Karpathija«. Izkušeni mornarji so hitro izpraznili vseh 15 čolnov. Brodolomce so odpeljali v že pripravljene prostore in jim nudili prvo pomoč in okrepčila.

Generalni direktor J. Bruce Ismay je prišel na krov »Karpathije« med prvimi brodolomci. Dobil je svojo kabino, v katero se je zaklenil in v njej preživel vse tri dni vožnje do New Yorka.

Ko se je poveljnik parnika prepričal, da je storjeno vse, kar so za brodolomce lahko storili, je odšel v svojo kabino, sedel za mizo in z okorno roko pomorščaka začel pisati uradno poročilo o reševanju preživelih potnikov s potopljenega parnika Titanic.

»V ponedeljek malo pred peto uro zjutraj,« tako začenja dnevnik kapitana Rostroma, »smo opazili prvi čoln Titanica. Pri krmilu je bil častnik, veslali pa so štirje mornarji. V čolnu je bilo pet žensk, med njimi generalni direktor družbe »White Star Linea«, mr. Ismay. Razen tega smo še izpraznili 14 rešilnih čolnov in rešili skupno 712 ljudi. Zadnje brodolomce smo vkrcali na ladjo ob osmih zjutraj. Vidljivost je bila dobra. Ves čas smo bili obkoljeni od premikajočih se ledenih gora. Zjutraj se nam je približal nek parnik družbe Leyland iz Kalifornije. Kapitana parnika sem prosil, naj pogleda naokrog, če je morda v morju še kak brodolomec, ki se je poskušal rešiti s plavanjem. Sam pa sem hitel, da spravim rešene čimprej na ležišča in jim preskrbim okrepčila in zasilno zdravniško pomoč. Preden sem se odločil, v katerem pristanišču naj pristanem, sem se posvetoval z mr. Ismayem. Sporazumela sva se za newyorško, čeprav je sprva predlagal, da bi se izognil radovednežem, kanadsko pristanišče Halifax. Ko pa sem njegovemu predlogu oporekal, češ da je na tej progi veliko plavajočih ledenih gora, je soglašal z menoj.«

(Nadaljevanje prihodnjič)

Leto 1929

Snega do streh, le dim nad snežnimi kopami kaže na znake življenja v kmečkih hišah. Sodni dan bo, je spreletelo tega ali onega ob pogledu na divji ples snežink v beli naravi.

Pa ga ni bilo — sodnega dneva namreč. Ostal je le sneg, visok in vlažen, ki ni dovolil ljudem, da bi se ganili dalje od hiš. Sosed k sosedu je še prišel, dalje pa ni šlo. Tako so posedali za pečjo in se hudomušno menili o tem, kako so pričakovali sodni dan vse dotlej, dokler niso naredili poti od hiše do hiše, sosed k sosedu, z lopatami in s pomočjo živine, ki je utrla prvo gaz v debelo plast snega. Živi so ostali vsi, tudi oni, ki so posekali celo sadno drevje pred hišami, meneč, da je tako ali tako vseeno, če bo sliva dočakala sodni dan v zemlji ali v ognjišču; važno je le, da ljudje dočakajo sodni dan ob topli peči.

Tako so sedeli tudi v majhni hiši na koncu vasi: domačin Čiro, zraven njega mladi učitelj, dalje logar Ljubobratovič, ki si je grel roke ob toplem ognjišču, zadaj pa je stegoval vrat domačinov sin Simo. Pred hišo so se drli otroci, veseli, da se po nekaj dneh stiskanja v hiši lahko malo sprostijo v zimski svežini. Ženske so pokladale ovcam mlado bukovo vejevje, ki so ga možje pripravili v ta namen že v jeseni.

Pogovor se je vrtel okrog dogodkov, ki sta jih povzročila metež in visoki sneg.

Ko sem vstopil v hišo, je pravkar razlagal mladi učitelj:

»Hudirja, ni prijetno, če ga takole srečaš . . .«

»O, koliko sem jih že srečal in videl, dragi moj učitelj. Ni tako hudo, ne smeš se jih bati,« je razlagal domačinov sin Simo.

»Volk ni le nevarna, temveč tudi nadležna žival,« je modro pripomnil logar Ljubobratovič.

»Vem, vem,« se je spet vmešal s svojimi izkušnjami učitelj in nadaljeval: »Ko sem se lansko leto vračal iz mesta — Miliša, Ivan in Isa so bili z menoj — nas je eden sledil skoraj do hiš. Če je le kateri malo zaostal, se je mrcina predrzno približevala, renčala in kazala zobe.«

»To ni nič,« je zdaj zabrundal stari Čiro. »Spomnim se, kako je pred leti tak volčji potepin preskočil ograjo pri sosedu Klašnji, ob devetih zjutraj je bilo, in pred njegovimi očmi razmesaril dve ovci.«

In spet logar: »Nevarni so predvsem januarja, ko se parijo. Po deset in še več se jih žene za volčico. Tedaj se ne umaknejo in ni prijetno človeku, če nima pri sebi puške.«

Njegova strokovna razlaga je zresnila obraze prisotnih.

In tako so tekle besede naprej, še o tem in onem. Mahoma pa so vdrli v hišo otroci, vsi preplašeni in enoglasni: »Volk, volk . . .!« Za njimi je prisopihala stara Ksenija, in mirno, kakor da gre za vsakdanji dogodek, pribila: »Tamle gre, od Pricine hiše sem.«

. . . a volk na vrata

Nelovska zgodba o lovu na volka

Vsi smo skočili na noge. Logar je zgrabil svojo dvocevko, stari Čiro železne vile, Simo sekiro, učitelj pa najbližji kol, prislonjen ob steno. Otroci so se natrli v notranjost hiše in skozi okence radovedni opazovali, ženske, pogumnejše od otrok, pa so zrle skozi pol odprta vrata, pričakujoč, kako se bo zadeva končala. Le stara Ksenija je šla možato z ostalimi pred hišo, kjer je Ljubobratovič strokovnjaško razporejal moške za borbo z volkom. Sam se je postavil spredaj, staremu Čiru pa zabičal, naj pazi, če bo volk morda skočil v sneg z leve strani. Simo je pazil na desno stran, a učitelj s kolom je stal v ozadju. Kaj podobnega še ni doživel, zato mu je srce divje utripalo. Toda držal se je — pogumno. Stara Ksenija je pristopila in mu modro svetovala, naj se rajši umakne, ker stvar ni za šalo, borbe z volkovi pa ni vajen. Sram bi ga bilo, zato je vztrajal na položaju.

Logar je hotel, naj bo volk njegov; nagrade ne bi rad prepustil komu drugemu, pa tudi za ugled se mu je šlo. Ubiti volka ni bilo kar tako, pa tudi slabo ne. Ljudje so kožo ubite zveri običajno nagačili s slamo, jo nataknili na kol in tako nosili po vasi od hiše do hiše. Poveličevani junak, zmagovalec volka, je bil ob takem obhodu deležen raznih darov, tako žita, prediva, moke, suhega mesa, tudi žganja ni manjkalo, marsikje pa so hrabrega junaka pogostili še s turško kavo. Zato bo najboljše, če ga zvrnem jaz, je mislil sam pri sebi logar. Stari Čiro in sin sta se menda sprijaznila s tem. Bila sta vpisana v logarjevo knjigo grešnikov; še pred dnevi sta podrla v gozdu bukev in logar je prav tokrat prilezel v vas na obračun — pa mu volk ni pustil do besede. Pravzaprav sreča v neprijetnosti. Sicer, ljudje so bili tega vajeni; posekaš bukev ali hrast, ker pač ne moreš drugače, in če za to obsediš kak mesec — prava reč, drugače ne gre.

Tako je razmišljal Čiro in sršeče zrl na volka, ki je počasi in nekam vzvišeno stopal po gazi proti hiši.

Logar je krotil nemir svojih tovarišev. Bal se je, da bi se volk obrnil na gazi, skočil v sneg in se zatekel v gozd. Potem bi bilo konec veselja in ponosa nad ubito zverjo.

»Majko mu, kako je velik,« je siknil Simo.

»Psst, psst, tiše,« je miril logar.

Volk pa je elegantno stopal po gazi, ne meneč se veliko za četvorico pred hišo.

»Ne boj se, logar, ne bo šel v sneg, prevelik je,« se je spet zarežal Čiro.

Toda volk, kakor da bi nenadoma zaslutil past, je obstal, previdno dvignil glavo in začel vohati. Tako je oprezoval nekaj časa, končno pa le krenil dalje.

»Pridi, le pridi . . .« ga je tiho vabil Simo.

»Uh, kako ga bomo!« se je veselil Čiro in stiskal ročaj železnih vil.

»Tiho, tiho, bratci . . .« Logar je grbančil kožo na čelu, tesneje objel puško in jo previdno naravnal v smeri proti volku.

»Še malo,« se je končno opogumil tudi učitelj.

Logar ga je le osorno pogledal in bolj sebi kot njemu zamomljal: »Vidi se, da si novinec . . .«

Vse je napeto pričakovalo strela, ki bo podrl predrznega volka. Toda ko so ženske malo glasneje priprle vrata, je zverina obstala. Ženske so do kraja zaprle vrata, znnaj pri četvorici mož je ostala le stara Ksenija; niti Čiro je ni mogel prisiliti, da bi se umaknila v hišo.

Bum, bum . . . je v trenutku zagrmelo iz logarjeve puške in kosmatinec se je zvrnil v mehko gaz in pordečil nedolžno snežno belino.

Vsi so se oddahnili. Simo je planil k volku, Čiro za njim, da bi obranil sina pred zverino, ki se je ranjena morda potuhnila. Učitelj je bil bolj oprezen, bolj počasi je stopal proti volku, dočim je logar Ljubobratovič ponosno urejal svoje orožje.

Vrata hiše so se razprla in Simova žena je zaklicala: »Pazite!«

Vse je kazalo, da ni nobene nevarnosti. Volk je ležal na snegu, le od časa do časa je trznil s tacami; logar je bil dober strelec.

»Hej, logar!« je tedaj zaklical Simo.

»Kaj pa, Simo . . .?« se je smejal ta.

»Ubil si Škoričevega psa . . .«

»Ne norčuj se s človeka, Simo!«

»E, bogami, pa je le res; ubil si mu psa.«

Vsi so prasnili v smeh — pes pa je nehal trzati s tacami. Logar je snel kučmo, se čohal za ušesi. Bilo mu je nerodno, vedel je, da se ga bo zgodba držala vse dni življenja. Ni hotel verjeti, da je res tako. Počasi, s povešeno puško čez ramo, je stopal proti ubiti zveri.

Pa je res bil Skoričev volčjak.

N. A.